МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ
ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

О.А. Балтовський, В.Ю. Калугін

«ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ»

**Навчально-методичні рекомендації
до вивчення навчальної дисциплінививчення**

**Для здобувачів вищої освіти освітнього
ступеня «бакалавр» галузь знань 26
«Цивільна безпека» спеціальність 262
«Правоохоронна діяльність»
Факультету підготовки фахівців для
підрозділів кримінальної поліції**

**Одеса-
2023**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ КАФЕДРА КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

О.А. Балтовський, В.Ю. Калугін

«ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ»

Навчально-методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни

Для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
галузь знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»

Факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Навчально-науковий інститут права та кібербезпеки

2023 рік

Схвалено та рекомендовано до друку
Науково-методичною радою Одеського державного університету
внутрішніх справ (протокол № 11 від 22.06.2023 р.)

Рецензенти:
Афонін Д.С. Завідувач науково-дослідною лабораторією з проблемних питань кримінального аналізу Одеського державного університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

Волошко О.В. - начальник Управління кримінального аналізу ГУНП України в Одеській області, полковник поліції.

Основи кримінального аналізу: навчально-методичні рекомендації/уклад. Балтовський О.А., Калугін В.Ю. / Одеса ОДУВС, 2023. 84 с.

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою викладання курсу «Основи кримінального аналізу» є розкриття його значення для охорони прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб для зміцнення законності й правопорядку охорони інтересів суспільства та держави.

Завданням вивчення курсу «Основи кримінального аналізу» – одна з основних умов успішної роботи працівників аналітичних підрозділів Національної поліції України, основними завданнями яких є:

1) напрацювання нових версій, тактичних методів;

2) аналітичне супроводження;

3) аналіз складної і розгалуженої структури зв'язків об'єктів;

4) виявлення ризиків, тенденцій майбутнього розвитку подій, що можуть впливати на злочинність, та вироблення шляхів і механізмів запобігання такому розвитку в коротко- та довгостроковому періодах;

5) вирішення більш масштабних довгострокових проблем і завдань, для виявлення впливових суб'єктів злочинного світу або синдикатів, прогнозування зростання динаміки окремих видів злочинної діяльності і визначення пріоритетів діяльності правоохоронних органів;

6) аналіз інформації, спрямованої на виявлення тенденцій, закономірностей, прогнозування розвитку злочинних загроз за тривалий проміжок часу;

7) оброблення великого обсягу інформації, у тому числі неструктурованої, що унеможливлює відстеження та встановлення взаємозв'язків між нею без застосування спеціальних аналітичних методів;

8) об'єднання надвеликих масивів неструктурованих даних та їх автоматизована обробка.

Предметом кримінального аналізу є коротко- та довго- термінові цілі в оперативно-розшуковій діяльності й досудовому розслідуванні: визначення перспектив та пріоритетів роботи за оперативно-розшуковими справами і кримінальними провадженнями, визначення стратегії подолання злочинності, а також прогнозування тенденцій розвитку криміногенної обстановки на підставі аналітичних досліджень.

Швидкий розвиток електронно-обчислювальної техніки і

програмного аналітичного забезпечення, інформаційних технологій дали новий поштовх для розвитку інноваційних підходів до роботи з інформаційними масивами. Наявність програмного аналітичного забезпечення, а також вміння його використовувати є основою кримінального аналізу. Особливу роль при цьому відіграє особа того, хто здійснює кримінальний аналіз, його креативність, кмітливість, логічне мислення. Чим більш сучасніше програмне забезпечення, тим більші можливості відкриваються у здійсненні кримінального аналізу.

Кримінальний аналіз це один із сучасних засобів підрозділів НПУ України із протидії злочинності, що передбачає застосування системи методів логіки (міркування й пізнання), інформаційного пошуку й використання наявних інформаційних баз даних з метою виявлення та встановлення внутрішніх закономірностей у зв'язках між об'єктами і подіями у сфері протиправної діяльності для їх візуалізації з використанням програмного аналітичного забезпечення або інших загальнодоступних комп'ютерних програм.

Теоретичні знання та практичні навички отримані протягом вивчення навчальної дисципліни «Основи кримінального аналізу» дадуть змогу майбутнім фахівцям на кваліфікаційному рівні здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, використовувати в ході планування, підготовки проведення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів результатів кримінального аналізу

Перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення навчальної дисципліни (з ОПП).

Інтегральна компетентність: Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності: СК3. Здатність професійно оперувати категоріально понятійним апаратом права і

правоохоронної діяльності. СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності. СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел. СК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.. СК10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти. СК11. Здатність до аналізу та оцінки ризиків що впливають на вчинення адміністративних правопорушень та кримінальних злочинів (проступків). СК12. Здатність систематизувати закономірності злочинності, визначати особу злочинця, причини і умови злочинності та її окремих видів, реалізовувати напрями і заходи її запобігання. СК14. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних. СК20. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб та публічній безпеці.

Результати навчання: ПРН3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її. ПРН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки. ПРН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин. ПРН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності. ПРН18. Застосовувати штатне озброєння підрозділу (вогнепальну зброю, спеціальні засоби, засоби фізичної сили); інформаційні системи, інформаційні технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації, інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності. ПРН22. Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противник, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

Міждисциплінарні зв'язки: логіка, криміналістика,

кримінальний процес, поліцейська діяльність, інформаційні комунікаційні технології, інформаційне забезпечення професійної діяльності, оперативно-розшукова діяльність.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань 26 «Цивільна безпека»</td><td rowspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Модулів – 1</td><td>Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 90</td><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>3</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Освітній ступінь:
«бакалавр»</td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>4 год.</td></tr>
<tr><td>Семінарські</td></tr>
<tr><td>10 год</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>30 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>46 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>залік</td></tr>
</table>

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	с	ПЗ	с.р
Тема №1. Поняття кримінального аналізу. Складові процесу кримінального аналізу	10	2	2		6
Тема №2. Характеристика етапів аналітичного процесу	12			6	6
Тема №3. Формування та оцінка висновків. Представлення результатів аналітичного дослідження	18	2	2	6	8
Тема №4. Алгоритм складання схем подій, дій телефонних дзвінків	10			4	6
Тема №5. Оперативний кримінальний аналіз	16		2	6	8
Тема №6. Тактичний кримінальний аналіз	12		2	4	6
Тема № 7. Стратегічний кримінальний аналіз	12		2	4	6
Усього годин	90	4	10	30	46

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сьогодні в інформатизованому суспільстві для ефективної протидії злочинності правоохоронним органам вже мало мати просто інформацію, її вже потрібно вміти якісно збирати, зіставляти та інтерпретувати з метою проведення оцінювання, прогнозування, створення аналітичних висновків та відповідних рекомендацій. Тому сьогодні основою поліцейської діяльності є застосування розвідувальної аналітики та проведення кримінального аналізу, який представляє собою специфічний вид інформаційно-аналітичної діяльності. Міжнародний досвід використання превентивних заходів, який сьогодні застосовується правоохоронними органами, свідчить про те, що кримінальний аналіз є ключовим інструментом забезпечення національної безпеки. Сутність кримінального аналізу полягає в ідентифікації та якомога більш точному визначенні внутрішніх зав'язків між інформаціями (відомостями, даними), що стосуються кримінальних правопорушень, і будь-якими іншими даними,

які використовуються в інтересах ведення оперативно-розшукової та слідчої діяльності, їх аналітичної підтримки, а також розроблення тактичних та стратегічних заходів із протидії правопорушенням.

ТЕМА 1. Кримінальний аналіз: складові процесу (збір, оцінка,упорядкування даних, логічне обґрунтування).

Семінарське заняття 2 години

Питання до теми:

1.Становлення, сутність і поняття кримінального аналізу

2. Поняття, завдання, види та складові кримінального аналізу

3. Принципи аналітичної діяльності, аналітичні продукти та їхні види

4. Порядок проведення кримінального аналізу та використання здобутих матеріалів

Питання для самоконтролю

1. Витоки (становлення) кримінального аналізу.
2. Риси та складові кримінального аналізу.
3. Зміст понять «аналітичний пошук» та «аналітичне дослідження».
4. Зміст поняття «кримінальний аналіз».
5. Аналіз злочинів як один із двох основних напрямів кримінального аналізу.
6. Чотири групи основних завдань аналізу злочинності.
7. Аналіз злочинності як один із двох основних напрямів кримінального аналізу.
8. Цілі та мета кримінального аналізу.
9. Процес кримінального аналізу як послідовність оперативних дій або процедур, що ведуть до найточнішого й обґрунтованого висновку з наявної інформації.
10. Сім пунктів обсягу завдань аналітика.
11. Суб’єкт, об’єкт і предмет кримінального аналізу.
12. Значення кримінального аналізу в протидії злочинності.
13. Загальні принципи кримінально-аналітичної діяльності.
14. Види кримінального аналізу.
15. Завдання, які вирішуються під час здійснення кримінального аналізу.

16.Супровідні аналітичні продукти.

17.Допоміжні аналітичні продукти.

18.Порядок проведення кримінального аналізу (за письмовою вказівкою, за запитом, ініціативно).

19.Використання матеріалів, здобутих у результаті кримінального аналізу.

20.Строки проведення кримінального аналізу.

Методичні рекомендації

Ефективне залучення підрозділу кримінального аналізу є надзвичайно важливим для діяльності правоохоронних органів у контексті забезпечення більш глибокого розуміння кримінального середовища та визначення методів протидії злочинним угрупованням. Зазначений підрозділ надає державним інституціям відповідні знання та рекомендації, що сприяє ефективному використанню їхніх ресурсів. Завдяки правильному визначенню завдань підрозділ кримінального аналізу може бути неоціненно корисним під час розроблення стратегічних планів для підготовки до потенційних викликів.

Підрозділи кримінального аналізу застосовують аналітичний процес, що передбачає планування та спрямування, збір, оцінку, зіставлення, аналіз, розповсюдження та повторне оцінювання даних про підозрюваних, злочинців та/або організації тощо з метою формування знань, які створюють можливість застосування правоохоронними органами проактивного підходу до реагування на дії правопорушників, тобто спроможність виявляти й розуміти наміри злочинних груп, що діють у межах юрисдикції. Продукти кримінального аналізу (розвідувальна аналітика) можуть бути використані для забезпечення відповідної підтримки процесу розслідування, операцій зі здійснення нагляду та судового розгляду кримінальних проваджень, її цінність полягає також у забезпеченні раціонального управління та розподілу ресурсів правоохоронних структур і виконання ними своїх обов'язків щодо прогнозування загроз для суспільства з метою запобігання злочинним проявам.

Для розуміння процесу кримінального аналізу доцільно охарактеризувати його основні складові як окремі і специфічні етапи або функції. Інформація збирається, оцінюється й упорядковується. Аналітичний етап процесу починається з отримання відповідних даних і їх організації у формі, що сприяє усвідомленню їхнього значення.

Формується підґрунтя для застосування індуктивного висновку з метою розробки однієї або декількох гіпотез про ключові аспекти злочинної діяльності.

Гіпотези апробуються повторенням збору, оцінки, впорядкування, опису даних та індуктивного циклу обґрунтування. Кожного разу при повторенні циклу він дедалі більше фокусується на конкретних видах інформації, необхідної для підтвердження або спростування гіпотези. Це веде до формування висновку з високим рівнем надійності. Кінцева мета цього процесу полягає в забезпеченні висновку – підсумку, прогнозування або розрахунків, на основі яких можна діяти з упевненістю.

Обсяг завдань аналітика: накопичення даних; попереднє опрацювання даних; візуалізація накопичених даних; аналіз даних; створення результатів аналізу; презентація представлених даних; коригування і перевірка виправданості зроблених висновків та проведеного аналізу на підставі нових отриманих інформацій (відомостей).

Залежно від рівня аналітичного продукту існують три види кримінального аналізу: операційний (оперативний), тактичний і стратегічний.

Операційний кримінальний аналіз – це інформаційно-аналітична діяльність за конкретними кримінальними провадженнями стосовно інформації, що становить інтерес для кримінальної поліції або органів досудового розслідування поліції, осіб, об'єктів, організованих груп чи злочинних організацій, щодо ознак та інших відомостей, які їх характеризують і в подальшому сприятимуть розслідуванню правопорушень.

Здійснюється встановлення тенденцій злочинності, з'ясовуються місця концентрації вчинення злочинів, визначається профіль підозрюваного та потерпілого. До цих дій вдаються з метою підготовки управлінських рішень щодо розподілу сил та засобів і проведення операційного аналізу.

Тактичний кримінальний аналіз – аналіз злочинності та злочинів на конкретній території за невеликий проміжок часу, за певним видом злочину чи протиправної діяльності певної групи з метою напрацювання тактичних заходів із затримання злочинців, виявлення ризиків і попередження конкретних правопорушень.

Стратегічний кримінальний аналіз — ідентифікація та оцінювання кримінальних загроз особі, суспільству, державі, метою яких є визначення вразливості правоохоронної системи або

середовища, та формування управлінських рішень щодо запобігання вчиненню кримінальних правопорушень і протидії злочинності (виявлення тенденцій, закономірностей, прогнозування розвитку встановлених загроз за великий період часу). Проводиться з метою підготовки стратегічних управлінських рішень та визначення ризиків розвитку криміногенної ситуації.

Під час самостійної роботи слід приділити увагу меті та завданням кримінального аналізу; процесу кримінального аналізу; суб'єкту, об'єкту і предмету кримінального аналізу; значенню кримінального аналізу в протидії злочинності; видам кримінального аналізу; видам аналітичних продуктів.

ТЕМА 2. Характеристика етапів аналітичного процесу

Практичне заняття 6 годин

Учбові питання:

1. Складові процесу кримінального аналізу
2. Пошук, дослідження та збір потрібної інформації (даних)
3. Оцінка даних
4. Аналітичний етап
5. Аналіз зв'язків: побудова асоціативних матриць і схем зв'язків

Питання для самоконтролю

1. Характеристика етапів процесу кримінального аналізу.
2. Характеристика факультативного етапу «рішення керівництва про постановку аналітичного завдання».
3. Характеристика факультативного етапу планування аналітичного процесу.
4. Характеристика етапу пошуку, дослідження та збору потрібної інформації (даних).
5. Характеристика і мета оцінювання даних.
6. Критерії оцінки даних.
7. Шкали градації інформації.
8. Критерії та їх характеристика при оцінці джерела інформації.
9. Критерії та їх характеристика при оцінці надійності інформації.
10. Критерії оцінки приватності інформації.
11. Характеристика етапу упорядкування (збереження) даних.

12. Характеристика етапу опису (візуалізації) інформації.

13. Характеристика етапів підготовки та оцінки індуктивного висновку.

14. Характеристика аналізу зв'язків.

15. Основні інструменти аналізу зв'язків (матриця зв'язків, діаграма зв'язків), їх характеристика.

Практична вправа 1

Завдання 1

Складіть асоціативну матрицю і схему взаємозв'язків на основі наданої інформації. По кожному пункту містяться коди оцінки.

Інформація

1. Група візуального спостереження повідомила, що Ткач, підозрюваний у скупці викраденого, кілька разів зустрічався з Дзюбою в одному популярному ресторані. Ткач також зустрічався з Орловим в тому ж ресторані в інші дні. Дзюба та Орлов підозрюються в розкраданні цінних паперів. А1.

2. Ткач, після кожної зустрічі з Дзюбою і Орловим, їздив в офіс Рубана. Швець раніше був судимий за збут підроблених грошей і розкрадання цінних паперів. Інформатори повідомили, що Швець поширює фальшиві грошові знаки і викрадені цінні папери на «чорних» ринках. А1.

3. За словами свідків, Дзюба два рази заходив до будинку, що розташованийза адресою м. Одеса, вул. Єкатерининська, 5. Кожного разу він проводив у будинку близько 30 хвилин. Згідно з даними Бюро технічної інвентаризації,будинок належить Рубану.

4. За повідомленнями джерел оперативної інформації, Орлов єорганізатором групи злодіїв-зломщиків у місті. Б2.

5. Група візуального спостереження підтвердила, що після кожного візиту Дзюби в будинок Рубана, він зустрічався з чоловіком, який за прикметами схожийпід опис Орлова. А1.

6. В результаті санкціонованого прослуховування телефонних переговорів, встановлено факт телефонних переговорів між Орловим і Рубаном, Орловим і Швецем, Рубаном та Швецем. А2.

Завдання 2

Визначте оцінку надійності джерела та достовірності змісту інформації за кожним пунктом

Інформ ація

1. Конфіденційний інформатор повідомив про те, що працівники мережі аптек «Здоров'я» здійснюють продаж наркозмістних лікарських препаратів без обов'язкового рецепту лікаря.

2. Оперативний працівник, який виконував завдання з проникнення у злочинне середовище повідомив про те, що лідер злочинного угрупування планує вчинити замовне вбивство лідера конкуруючого злочинного угрупування з мотиву перерозподілу сфер злочинного впливу.

3. Звіт аналітичного відділу. Кількість виявлених та вилучених з обігу фальшивих грошових купюр (10, 20, 50 грн.) суттєво зросла після відкриття мережі розважальних закладів, які надають послуги у сфері продажу алкогольних напоїв.

4. За результатами проведеного обшуку в квартирі підозрюваного виявлено обріз мисливської рушниці та набої.

5. За результатами журналістського розслідування встановлено, що керівник відділу районної державної адміністрації має у своєму розпорядженні майно та кошти, які суттєво перевищують розмір його задекларованих доходів.

6. Під час проведення допиту підозрюваний заявив про те, що ним було нанесено тілесні ушкодження потерпілому через те, що підозрюваний перебував у стані необхідної оборони.

7. У результаті проведення оперативних технічних заходів установлено факти проведення телефонних розмов між головою тендерної комісії, представником фірми постачальника товарів та послуг і головою районної ради напередодні проведення відкритих торгів.

Практична вправа 2

Завдання 1

Дайте оцінку надійності джерела інформації

Інформація

1. Житель м. Одеси передає мені перший раз інформацію. Знайомий поліцейський каже, що ця особа багаторазово передавала інформацію, яка вже підтверджується. (D)

2. Вуличний продавець наркотиків у минулому часто надавав інформацію, яка тільки частково підтвердилась. (C)

3. Мандрівник, який багаторазово перетинав державний

кордон, перший раз передає інформацію поліцейському. (D)

4. Інформацію одержано з щоденної місцевої преси. Автор повідомляє, що одержав інформацію з вірогідного джерела. (D)

5. Інформація поліцейського, що стосується події, яку він бачивособисто. (A)

Завдання 2

Дайте оцінку достовірності інформації

Інформація

1. Леонід Батура ночував у готелі Касіопея з 12 на 13 травня 2016 р. Інформацію передав інший готельний гість, який бачив Батуру (2).

2. Хуан Марія Гонзалез мав підроблений паспорт. Інформацію передав капітан Мадей, який знайшов цей паспорт у ході обшукуквартири Гонзалеза (1).

3. Інформацію здобуто анонімно по телефону: Ян Чирек планує в середу перекинути групу осіб через кордон. Прикордонний відділ має інформацію, яка свідчить про те, що Чирек займається організацією контрабанди осіб (4).

4. Житель прикордонної місцевості повідомив, що його сусід бачив 12.12.2015 р. недалеко від кордону Зенона Новака. Подібну інформацію прикордонний відділ одержав раніше по телефону від анонімного співрозмовника (3).

Завдання 3

Вирішити запропоновані тести

1. Кримінальний аналіз – це:

а) специфічний вид інформаційної діяльності, яка полягає в точному визначенні внутрішніх зав'язків між інформаціями (відомостями, даними), що стосуються кримінальних правопорушень, і будь-якими іншими даними, отриманими з різних джерел, їх використанням в інтересах ведення оперативно- розшукової та слідчої діяльності, їх аналітичної підтримки, а також розроблення тактичних та стратегічних заходів із протидії правопорушенням;

б) інформаційно-аналітична діяльність за конкретними кримінальними провадженнями стосовно інформації, що становить інтерес для кримінальної поліції або органів досудового розслідування поліції, осіб, об'єктів, організованих груп чи злочинних організацій, ознак та інших відомостей, які їх характеризують та, у подальшому, сприятимуть розслідуванню правопорушень;

в) специфічний вид інформаційно-аналітичної діяльності, яка полягає в ідентифікації та якомога більш точному визначенні внутрішніх зв'язків між інформаціями (відомостями, даними), що стосуються кримінальних правопорушень, і будь-якими іншими даними, отриманими з різних джерел, їх використанням в інтересах ведення оперативно-розшукової та слідчої діяльності, їх аналітичної підтримки, а також розроблення тактичних та стратегічних заходів із протидії правопорушенням;
г) аналіз злочинності та злочинів на конкретній території за невеликий проміжок часу, за певним видом злочину чи протиправної діяльності певної групи з метою напрацювання тактичних заходів із затримання злочинців, виявлення ризиків та попередження конкретних правопорушень.

1. Метою кримінального аналізу є:
а) виявлення факторів, які спричинили відхилення фактичних показників від планових;
б) розробка технічних засобів, тактичних прийомів і методичних рекомендацій щодо збирання, дослідження і використання доказів;
в) напрацювання нових напрямів у досудовому розслідуванні кримінального провадження;
г) уніфікація процедури розслідування кримінальних правопорушень.

2. Не відноситься до принципів кримінального аналізу:
а) взаємодія;
б) розумна достатність;
в) системність;
г) оперативність.

3. Не відноситься до критеріїв кримінального аналізу:
а) важливість;
б) релевантність;
в) прогностичність;
г) корисність.

4. Кримінальний аналітик – це:
а) особа, яка здійснює збір, оцінку, обробку даних з інформаційних ресурсів та має відповідну спеціалізовану підготовку;
б) особа, що володіє спеціальними знаннями, яку залучають органи

досудового, суддя проведення експертизи;
в) особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок;
г) особа, яка уповноважена на провадження оперативно-розшукових заходів у рамках оперативно-розшукової діяльності.

5. До видів аналітичного моделювання не відносяться:
а) аналіз зв'язків;
б) аналіз ведення справ;
в) аналіз механізму скоєння злочину;
г) аналіз подій.

6. Яким символом позначається наявність зв'язків між об'єктами:
а) «+»;
б) «*»;
в) «1»;
г) «0».

7. Яким символом позначається група чи організація в діаграмі зв'язків:
а) коло;
б) прямокутник;
в) квадрат;
г) трикутник.

8. Які інструменти не використовуються в аналізі подій, процесів:
а) графік події-часу;
б) прямокутна матриця;
в) блок-схема процесу або обороту;
г) календарний графік.

9. Що відноситься до основного правила складання аналітичних схем:
а) прагнути до оперативності;
б) прагнути до об'єктивності;
в) прагнути до системності;
г) прагнути до точності.

10. Що не є основною категорією символів при моделюванні хронології подій:
а) зв’язки;
б) розгалуження;
в) дії;
г) злиття.

11. Не відноситься до основних видів комунікативних зв'язків в злочинних групах:
а) ланцюг;
б) структура «колесо»;
в) розгалужена структура;
г) багатоблокова структура.

12. Що є напрямком системи кримінального аналізу в правоохоронних органах:
а) аналіз роботи органів досудового слідства, особистостей тих, хто розслідує злочини, а також методів контролю за роботою досудового слідства;
б) аналіз злочинів, механізмів їх відображення в джерелах інформації, з метою використання в розслідуванні та попередженні всіх видів злочинів та розробки на цій основі найбільш ефективних методів і засобів розслідування злочинів;
в) аналіз методів контролю за злочинністю, її причинами та умовами;
г) аналіз діяльності з розслідування та попередження всіх видів злочинів і розробки на цій основі найбільш ефективних методів і засобів розслідування злочинів.

13. Що не є видом кримінального аналізу за об’ємом:
а) стратегічний;
б) операційний;
в) системний;
г) тактичний.

14. Що є видом аналізу ризиків за метою:
а) періодичний;
б) постійний;
в) вибірковий;

г) динамічний.

15. Що не є аналітичним продуктом:
а) досьє на подію;
б) інформаційний дайджест;
в) аналітичний висновок;
г) аналітичне рішення.

16. Що не відноситься до операційного (оперативного) аналізу:
а) аналіз телефонних з'єднань;
б) встановлення місць концентрації вчинення злочинів;
в) аналіз подій;
г) аналіз потоків.

17. Що не є видом кримінального аналізу за рівнем:
а) міжрегіональний;
б) національний;
в) міський;
г) обласний.

Практична вправа 3

Методичні рекомендації

Для розуміння процесу кримінального аналізу під час підготовки до практичних занять, доцільно охарактеризувати його основні складові як окремі і специфічні етапи або функції. Варто пам'ятати, що ці складові взаємопов'язані, отож їх потрібно розглядати як систему.

Слід розуміти, що складові процесу кримінального аналізу – це не статична послідовність з етапів, та динамічний процес, при якому різні фази тісно переплетені одна з одною. В рамках циклу роботи з оперативними даними від аналітиків вимагається оперативність і мобільність. Процес аналізу є ланцюгом дій або процедур, що ведуть до найточнішого і обґрунтованого висновку з наявної інформації. Цей процес використовується для перетворення необроблених даних та інформації в цінні оперативні дані, що вимагають конкретних дій.

Основним продуктом оперативного аналізу є аналітичний звіт,

в якому аналітик дає рекомендації, а також показує приховані зв'язки, формує напрями дій оперативного працівника, візуалізує факти, що опосередковано підтверджують або спростовують ознаки кримінального правопорушення. Крім того, це дає можливість уникати перевантаження ОРС чи кримінального провадження інформацією, що не має до справи ніякого стосунку, систематизувати дані, що отримуються під час оперативно-розшукових заходів, СРД, НСРД, визначити можливі джерела та напрями отримання доказової інформації.

ТЕМА 3. Формування та оцінка висновків. Представлення результатів аналітичного дослідження

Семінарське заняття 2 години

Учбові питання

1. Практичний підхід до формування висновків
2. Оцінка висновків
3. Представлення результатів аналітичного дослідження.
4. Логічна матриця формування висновку та її елементи
5. Класифікація висновків.

Питання для самоконтролю

1. Підготовка аналітичного звіту
2. Усні брифінги (презентації) та письмові звіти
3. Досьє
4. Використання дедуктивної логіки для формування висновків.
5. Використання індуктивної логіки для формування висновків.
6. Структура аргументу.
7. Побудова логічних висновків за допомогою достовірних засновків.
8. Правило побудови аналітичного звіту.
9. Дедуктивна та індуктивна логіка, їх порівняння.
10. Алгоритм оцінки висновку.
11. Шкала вірогідності висновку.
12. Таблиця оцінки висновку, етапи її використання.
13. Поняття та основні переваги усних брифінгів (презентацій).
14. Структура брифінгу.

15. Критичні кроки з підготовки брифінгу.
16. Допоміжні засоби брифінгу (презентації).
17. Характеристика аналітичного звіту.
18. Основні правила складання аналітичних звітів.
19. Зміст аналітичного звіту.
20. Характеристика досьє.

Практичне заняття 1 - 2 години

Практична вправа 1

Класифікуйте наступні аргументи як дедуктивні або індуктивні, вказавши причину.

1.	Усі «викидайла» казино носять зброю.	засновок
	-Гр. Стратонов працює «викидайлом» у казино «Клондайк	засновок
	Гр. Стратонов носить зброю	**висновок**
2	Гр. Чорний признався у вбивстві гр. Мязина.	засновок
	Нор дав свідчення, що бачив як гр. Чорний вбивав гр. Мязина	засновок
	Велика кількість свідків чули, як гр. Мязин на передсмертному диханні вимовив: «Це зробив Чорний!»	засновок
	Гр. Чорний вбив гр. Мязина	**висновок**
3	На службі усі пожежники носять червоні підтяжки	засновок
	Гр. Коваленко - пожежник.	засновок
	На службі гр. Коваленко носить червоні підтяжки.	**висновок**

4	Місто Ізмаїл розташовано в Одеській області	засновок
	-Ізмаїльська установа виконання покарань (№ 22) знаходиться в місті Ізмаїл.	засновок
	Гр. Норовко знаходиться в 49-й камері Ізмаїльської установи тоб- то відбуває покарання в Одеській області	**висновок**
5	Мексика є крупним джерелом коричневого героїну.	засновок
	Останнім часом в містах на заході США коричневий героїн став більш доступнішим.	засновок
	Митна служба США повідомила про вилучення коричневого героїну в контрольно-пропускних пунктах на південно-західному кордоні	засновок
	Останнім часом відомі члени існуючих мереж по наркоторгівлі були вбиті або зникли при загадкових обставинах	засновок
	Нова організація наркоторговців прибрала до рук ввезення коричневого героїну на заході США	**висновок**

Практичне заняття 2 - 2 години

Мета

Практика вилучення умовиводів з інформації про злочинну діяльність.

Роз'яснення для виконання практичної вправи 1 та 2

У двох вправах містяться два різних набору зібраної інформації. Дана інформація простіше і менше за кількістю ніж обсяг, з яким зазвичай ви працюєте. Вправа сприяє навчанню як робити умовивід за допомогою використання індуктивної логіки. Складання діаграм не потрібно. Пізніше у вас буде можливість застосовувати складання графіка і індуктивну логіку по більш складних справах.

Порядок виконання вправ:

1. Огляд даних для ознайомлення з інформацією.
2. Організація даних по групах, де кожна група містить тільки інформацію проодну ідеї, концепцію або припущення.
3. По кожній групі необхідно підготувати коротке резюме, де узагальнюється значення або сенс інформаційних пунктів в групі. Ці твердження стануть посилками для вашого аргументу.
4. Зробіть огляд посилок для вилучення умовиводи і викладу основних моментів з посилок в умовиводах. Напишіть свої посилки і висновок.
5. Організуйте умовивід, посилки і інформацію в тому порядку, як вонивикладені в типовому аргументі.

ВПРАВА 1

Інформація для формування умовиводу

1. Дані одеських державних реєстраторів: «Предмети мистецтва і колекціонування» є мережею з п'яти магазинів, що працюють в області колекційних монет і валюти, розташованої по території міста Одеса. Барінову Олегу Миколайовичу належать 3/5 статутного фонду магазинів. Іншими 2/5 статутного фонду володіють в різних частках адміністративні співробітники мережі магазинів. *Оцінка А 1.*

2. *Звіт підрозділу зовнішнього нагляду*: Кріниціи Пилип Ігнатович, який підозрюється в збуті фальшивих грошей в Одесі, відвідав магазин «Предмети мистецтва і колекціонування», за адресою: м. Одеса, вул. Суворовська 8, три рази за тиждень. *Оцінка: А1.*

3. Статистичні дані з єдиного реєстру досудових розслідувань: за останні три місяці в м. Одесі спостерігається значне збільшення кількості фактів збуту фальшивих 50-гривневих і 20-гривневих банкнот НБУ. *Оцінка: А1*

4. Звіт аналітичного відділу: оперативні працівники

мають у своєму розпорядженні інформацію, що Рост Андрій Сергійович, торговий агентмережі магазинів «Предмети мистецтва і колекціонування», який займається закупівлями, має доступ до крупного джерела фальшивих грошей. *Оцінка: В2*

5. Звіт оперативних працівників: за наслідками тижневого нагляду за магазином «Предмети мистецтва і колекціонування», за адресою: м. Одеса, вул. Суворовська 8, а також даними інформаторів, встановлена вірогідність розповсюдження фальшивих грошей з даного об'єкту. У ході обшукуна даному об'єкті слідчими знайдені фальшиві 50-гривневі і 20-гривневі банкноти НБУ на загальну суму в 200 тис. гривень, які були знайдені потайномувідділенні вітрин магазина. *Оцінка: А1*

6. Звіт оперативних працівників:: старшим торговим агентом мережі магазинів «Предмети мистецтва і колекціонування» є Рост Андрій Сергійович. Організація купує і продає рідкісні та колекційні монети і валюту. *Оцінка: С2.*

7. Звіт аналітичного відділу: аналіз даних про обіг фальшивих 50- гривневих і 20-гривневих банкнот НБУ показав, що їх кількість в обігу виросла після відкриття нових магазинів «Предмети мистецтва і колекціонування». Встановлений значний взаємозв'язок між двома подіями. *Оцінка: В2*

8. *Звіт слідчого*: Рост Андрій Сергійович - старший торговий агент мережі магазинів «Предмети мистецтва і колекціонування». Він близький друг і діловий партнер Барінова Олега Миколайовича, головного засновника мережі магазинів «Предмети мистецтва і колекціонування». Оцінка: В2

9. Звіт аналітичного відділу: оперативними працівниками здійснено три окремі закупівлі (на суму 5 000, 10 000 і 20 000 гривень) фальшивих 50-гривневих і 20-гривневих банкнот НБУ у Кріниціна Пилипа Ігнатовича. Кожна закупівля здійснювалася після візиту Кріниціна Пилипа Ігнатовича в магазин «Предмети мистецтва і колекціонування», за адресою: м. Одеса, вул. Суворовська, 8. *Оцінка: А1*

10. Дані одеських державних реєстраторів: 80% статутного фонду поліграфічного підприємства «Бліц-друк» належить Барінову Олегу Миколайовичу, 20% статутного фонду цього підприємства належить Росту Андрію Сергійовичу. *Оцінка: А1*

ВПРАВА 2

Інформація для формування умовиводу

1. Статистичний звіт: За останні 12 місяців рівень розкрадань електроніки (телевізори, відеомагнітофони, стереосистеми), комп'ютерів іаксесуарів у цій області виріс на 30%. *Оцінка: A1.*

2. Повідомлення інформаторів: Інформатор 7136 повідомив, що Григорій Шотадзе часто відвідує блошині ринки і проводить торгові виставки побутової електроніки по всій області. *Оцінка: B2.*

3. Газетний стаття: в статті йдеться про організовану крадіжку і купівлю краденого майна, Гелексі Електронікс був названий великим дистриб'ютором краденої комп'ютерної та побутової техніки. *Оцінка: C1.*

4. Звіт «кримінальної розвідки»: Аналіз міжміських телефонних розмов показав часті дзвінки з телефону Григорія Шотадзе на номери осіб, що підозрюються у вчиненні квартирних крадіжок. *Оцінка: A1.*

5. Звіт «кримінальної розвідки»: Статистичні дані з трьох навколишніх областей вказують на підвищення рівня крадіжок побутової електроніки і комп'ютерів на 8%, 5% і 5% відповідно, за останні 12 місяців. *Оцінка: A1.*

6. Звіт «кримінальної розвідки»: Інформатор 3507 повідомив, що Григорій Шотадзе регулярно дзвонить наступним особам, які займаються крадіжкою домашньої електроніки: Ніколай Хілерман, Роман Седєльський, Константин Фосовський, і Ашот Берридзе. Інформатор повідомив, що всі четверо живуть у цій області. *Оцінка: A1.*

7. *Повідомлення інформатора*: Інформатор 6791 повідомив про зв'язки Григорія Шотадзе з професійними злодіями-хакерами з усієї області.

Оцінка: C3.

8. Звіт «кримінальної розвідки»: Григорій Шотадзе працював в декількох місцях в якості продавця або технічного фахівця в магазинах, що спеціалізуються в розважальній або комп'ютерній техніці. Він не працював останні 24 місяці. *Оцінка: A1.*

9. Звіт по зовнішньому спостереження: В ході зовнішньогоспостереження протягом двох тижнів Григорій Шотадзе був помічений на зустрічі з підозрюваними хакерами в декількох містах області. *Оцінка: A1.*

10. Звіт інформатора: Інформатор 7137 повідомив, що Григорій Шотадзе часто відвідує Гелексі Електронікс. *Оцінка: B2.*

Практичне заняття 3 - 2 години

Завдання

Вирішити запропоновані тести

1. Які типи висновків використовуються у кримінальному аналізі під час досудового розслідування кримінальних проваджень:

а) гіпотеза;

б) безпосередній;

в) підтверджений;

г) індуктивний.

2. У чому полягає оцінка інформації:

а) у надійності джерела інформації, а також достовірності або правдивості її змісту;

б) у якості інформації;

в) у її можливості використання;

г) у чіткості.

3. Назвіть складові елементи кримінального аналізу:

а) побудова даних;

б) опис даних;

в) переробка даних;

г) використання даних.

4. Назвіть загальні критерії інформаційної цінності:

а) цікавість;

б) широта;

в) коректність;

г) глибина.

5. Який вид мислення виходить за межі фактів:

а) індуктивний;

б) дедуктивний;

в) трансдуктивний;

г) постдуктивний.

6. Що не відносить до елемента збору інформації:

а) встановлення джерела інформації;

б) визначення необхідної інформації;

в) визначення корисної інформації;
г) вирахування даних з доступних джерел.

7. Яка з класифікацій джерел інформації є неправильною:
а) закриті джерела, відкриті джерела;
б) зовнішні джерела, внутрішні джерела;
в) надійні джерела, фейкові джерела;
г) вірні а та б.

8. Що таке індукція, як метод обробки інформації:
а) метод пізнання, що ґрунтується на формально-логічному умовиводі, який дає можливість одержати загальний висновок на основі окремих фактів;
б) метод, який полягає в одержанні часткових висновків на основі знання якихось загальних положень;
в) це метод розчленування зібраної інформації на однорідні групи за суттєвими ознаками;
г) метод, який полягає у побудові моделей будь-яких явищ, об'єкта для детального вивчення.

9. Який метод відносяться до основного методу оброки інформації:
а) моделювання;
б) дедукція;
в) графічне зображення;
г) всі відповіді вірні.

10. Якої з наведених нижче схем опису даних не існує:
а) схема подій;
б) схема діяльності;
в) схема осіб;
г) схема взаємозв'язків.

11. В якій послідовності необхідно оцінювати інформацію, яка надійшла:
а) її релевантність, достовірність, актуальність;
б) її актуальність, цінність, достовірність;
в) її зрозумілість, актуальність, достовірність;
г) послідовність немає значення, інформація повинна

бути оцінена по всім категоріям.

12. Якої категорії оцінки надійності джерела за методом 4х4 не існує:

а) абсолютно надійне;

б) у більшості випадків не надійне;

в) у всіх випадках не надійне;

г) визначити надійність немає можливості.

13. Які категорії оцінки достовірності інформації відповідають методу 4х4:

а) інформація правдива; інформація скоріш за все правдива; інформація скоріш за все неправдива; інформація неможливо оцінити;

б) інформація повністю достовірна; інформація відома джерелу особисто; інформація джерелу особисто невідома, але підтверджуються іншою інформацію; інформація джерелу невідома, і підтвердити її немає можливості;

в) інформація достовірна; інформація майже достовірна; інформація не достовірна; інформація невідома;

г) інформація абсолютно правдива; інформація правдива; інформація майже правдива; інформація неправдива.

14. Які групи кодів оціненої інформації будуть відповідати категорії – інформація що не потребує перевірки:

а) Б3, А2, Б1;

б) А2, Б2, В2;

в) А1, А2, А3;

г) А1, А2, Б1.

15. Процес оцінки достовірності інформації складається з:

а) одного рівня;

б) двох рівнів;

в) трьох рівнів;

г) чотирьох рівнів.

16. Які є види джерел інформації за формою:

а) особисті, речові, ілюстративні (фотографічні), електронні;

б) первинні, вторинні, речові, документальні;

в) показання, речові, документи, висновки експерта;
г) особисті, не особисті, усні, письмові.

17. Якого метода оцінки достовірності інформації не існує:
а) 4х4;
б) 5х5х5;
в) 6х6;
г) 9х9.

18. Метод дослідження взаємозалежності ознак у генеральній сукупності, які є випадковими величинами з нормальним характером розподілу це:
а) кореляційний аналіз;
б) кримінальний аналіз;
в) системний аналіз;
г) релевантний аналіз.

19. Короткий публічний виступ (прес-конференція), на якому учасники певних подій або заходів надають інформацію про поточний перебіг справ, позиції сторін, повідомляють раніше невідомі деталі та відповідають на питання представників засобів масової інформації:
а) доповідь;
б) брифінг;
в) звіт;
г) усний висновок.

20. Формалізовано-творчий результат роботи аналітика, який вміщує дані або знання, які встановлені під час проведення кримінального аналізу і, який в залежності від виду, може містити опис матеріалів, на основі якого виконано аналітичну діяльність, її перебіг, сформульований на основі засновків (передумов) умовивід (висновок), а також рекомендації це:
а) аналітичний продукт;
б) аналітичний звіт;
в) аналітичний дайджест;
г) аналітичний висновок.

Методичні рекомендації

При підготовці до вивчення теми слід звернути увагу на те, що критичний елемент аналізу полягає у застосуванні індуктивної логіки для формування висновку про злочинну діяльність, залучених ключових осіб, методи дії і ступінь кримінальної діяльності або впливу. Індуктивна логіка є процесом розумового обгрунтування для вилучення значення з деталей і специфічних да- них. Вона особливо корисна в аналізі кримінальної розвідки, де основна мета полягає у формуванні думки з уривчастої інформації з різних джерел.

Головною проблемою у сфері відповідного обігу та службового використання інформації є вміння правильно її оцінити. Для досягнення цієї мети потрібні знання сутності інформації, видів джерел інформації, а також специфіки її передачі та принципів управління інформацією.

Оцінка даних – це визначення цінності елементів інформації з точки зору достовірності, надійності, відповідності та точності.

Результатом такої оцінки інформації повинен стати висновок про її релевантність для досліджуваного феномену.

ТЕМА 4. Алгоритм складання схем подій, дій телефонних дзвінків

Практичне заняття 1 - 2 години

Практична вправа 1 « Складання схеми подій».

Завдання

Складіть схему подій, що призведе до арешту керівників двох сільськогосподарських компаній «Колос» та «Нацтомат».

1. 29 серпня слідчо-оперативна група прибула до регіонального офісу компанії «Колос», який був повністю знищений внаслідок пожежі. Попередня версія слідства - умисний підпал. Вказаний об'єкт був повністю знищений, постраждалих не має.

2. Під час допиту співробітників компанії «Колос» було встановлено, що пожежа відбулася після зустрічі керівників сільськогосподарських компаній

«Колос» та «Нацтомат». Від інших працівників компанії також була одержана інформація, що Микола Діденко, виконавчий директор компанії «Нацтомат», після зустрічі поклявся помститися за недавні дії співробітників компанії

«Колос» відносно його співробітника. Зустріч пройшла 27 серпня.

3. Згідно реєстрових даних 26 серпня співробітник (тракторист) компанії «Нацтомат» одержав тяжкі тілесні пошкодження. Підозрюваного не встановлено.

4. В іншому випадку, два ангари компанії «Нацтомат» було знищеновибуховими пристроями в один день, 24 серпня.

5. Від місцевих жителів стало відомо, що сільськогосподарські компанії «Колос» та «Нацтомат» знаходяться в стані територіального конфлікту з приводу посівних площ. 18 серпня співробітники компанії «Колос» почалиприбирати урожай на тих полях, які компанія «Нацтомат» вважала своїми. Того ж дня, компанія «Колос» запропонувала об'єднати частину полів, які компанія

«Нацтомат» вважала своїми. Також були зроблені інші пропозиції, які відомі тільки керівникам компанії. Достовірно відомо, що 20 серпня компанія «Нацтомата» відкинуло всі пропозиції «Колос».

6. 31 серпня керівники компанії «Колос» та «Нацтомат» були арештовані по звинуваченню в підпалі та організації нанесення тілесних ушкоджень.

Практична вправа 2. Складання схеми подій.

Складіть схему подій на основі звітів зовнішнього спостереження від 15 лютого для опису послідовності подій, з можливим налагодженням такого виду злочинної діяльності як «кришування».

1. В 10.30 Іваненко Антон виїхав з свого будинку за адресою м. Одеса, вул. Преображенська, б. 58. Він поїхав прямо до кафе «Піжон», яке знаходиться за адресою: м. Одеса, вул. Дерибасовська, б. 6, прибув в 11.00.

2. В 10.35 Бараненко Михайло виїхав зі своєї квартири, яка знаходиться заадресою: м. Одеса, вул. Канатна, б. 58, кв. 2 та відразу поїхав до кафе «Піжон», яке знаходиться за адресою м. Одеса, вул. Дерибасовська, д. 6, прибув в 11.00.

3. В 11.25 Бараненко Михайло та Іваненко Антон разом виїхали з кафе

«Піжон» та поїхали до більярдної «Шальной шар», яка знаходиться за адресою м. Одеса, вул. Дерибасовська, б. 24, прибувши туди в 11.30.

4. В 11.00 Геннадій Кравченко виїхав з свого будинку, який знаходиться за адресою: м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, б. 54 та поїхав напряму до більярдної

«Шальной шар», яка розташована за адресою: м. Одеса, вул. Дерібасовська, б. 6, прибувши туди в 11.30. Він приєднався до Антона Іваненко та Михайла

Бараненко. Вони розмовляли протягом декількох хвилин.

5. В 11.45 Михайло Бараненко покинув більярдну «Шальной шар» та поїхав до «Сади перемоги», за адресою м. Одеса, площа 10-го квітня, прибув на

місце в 12.00. Він увійшов до магазина «Біт», розташований на першому поверсі, зайшов в офіс і вийшов в 12.30, після чого поїхав додому. Ніхто не бачив, чим він займався в офісі.

6. В 11.45 Іваненко Антон покинув більярдну «Шальной шар» та поїхав в напряму магазина «Комп'ютерна мода», який знаходиться за адресою: м. Одеса, вул. Успенська, б. 24, і доїхав туди в 12.05. Він увійшов до магазина, зайшов в підсобне приміщення, вийшов в 12.40, і поїхав додому. Ніхто не бачили, чим він займався в підсобному приміщенні.

7. В 11.45 Геннадій Кравченко покинув більярдну «Шальной шар» і поїхав до магазину «Сучасні технології», за адресою: м. Одеса, вул. Космонавтів, д. 146, і прибув на місце в 12.05. Він увійшов до магазина, вийшов в 12.45, і поїхав напряму додому. Ніхто не бачив, чим він займався в офісі власника магазина.

8. В зведеному звіті міської швидкої медичної допомоги м. Одеси за 15 лютого містяться наступні дані:

- звіт № 1300: Іваненков Олександр, власник магазина «Біт», адреса м. Одеса, площа 4-го квітня, безліч синяків і ударів. Одержав медичну допомогу та виписався.
- звіт № 1330: Баранченко Віктор, власник магазина «Комп'ютерна мода», адреса м. Одеса, вул. Успенська, б. 24, безліч синяків і ударів. Одержав медичну допомогу та виписався.
- звіт № 1345: Кравець Віталій, власник магазина «Сучасні технології», адреса м. Одеса, вул. Космонавтів, д. 146, безліч синяків і ударів. Одержав медичну допомогу та виписався.

Практичне заняття 2 - 2 години

Практична вправа 1. «Аналіз телефонних дзвінків».

Завдання

Ви одержали наступну інформацію про міжміські дзвінки між номерами телефону за останні 24 години. Відсортуйте номери, заповніть матрицю, перерахуйте кількість дзвінків, ініційованих і одержаних кожним абонентом, і складіть схему зв'язків, вказавши мережу абонентів, напрям дзвінка і частоту дзвінків в кожному

напрямі.

Інформація для введення:

Абонент, який викликає	**Набрані номера**	**Абонент, який викликає**	**Набрані номера**
999-22-11	789-15-16	543-14-14	456-60-60
	543-14-14		765-13-13
	765-13-13		999-22-11
	543-14-14		765-13-13
	765-13-13		789-15-16
			456-60-60
765-13-13	543-14-14	789-15-16	987-60-60
	987-60-60		456-60-60
	789-15-16		987-60-60
	543-14-14		456-60-60
	999-22-11		999-22-11
			987-60-60

Кому

Разом дзвінків «від кого»

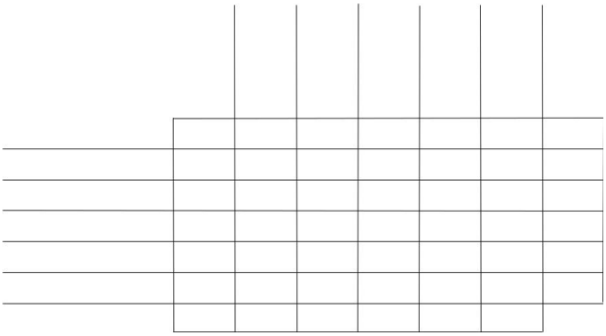

від кого
456-60-60
543-14-14
765-13-13
789-15-16
999-22-11
987-60-60
разом дзвінків «кому»

Практична вправа 2. «Аналіз міжміських телефонних

дзвінків».

Завдання

На цьому листі міститься інформація про дзвінки від абонентів (401) 588-6622, (304) 699-1213, (202) 355-5533, (504) 646-5124, (606) 757-2244.

Проведіть аналіз телефонних дзвінків по даному трафіку.

Інформація для введення:

Дзвінки від	Набрані номера	Дзвінки від	Набрані номера
(401) 588-6622	(606) 757-2244	(304) 699-1213	(401) 588-6622
	(606) 757-2244		(606) 757-2244
	(606) 757-2244		(504) 646-5124
			(401) 588-6622
	(304) 699-1213		
	(304) 699-1213	(202) 355-5533	(401) 588-6622
	(304) 699-1213		(606) 757-2244
(504) 646-5124			(504) 646-5124
	(504) 646-5124		(401) 588-6622
	(504) 646-5124		(401) 588-6622
	(202) 355-5533		(606) 757-2244
	(202) 355-5533		(304) 699-1213
			(202) 355-5533
	(606) 757-2244		(202) 355-5533
			(304) 699-1213

Питання для самоконтролю

1. Алгоритм складання схеми й матриці подій
2. Алгоритм складання схем дій
3. Аналіз телефонних дзвінків
4. Призначення схеми подій.
5. Елементи рамок подій.
6. Визначальні чинники у складанні схеми подій.
7. Використання аналітичного програмного забезпечення IBM i2 Analyst's Notebook у побудові схеми подій.
8. Матриця подій.
9. Використання аналітичного програмного забезпечення IBM i2 Analyst's Notebook у побудові матриці подій.

10. Діаграма дій.

11. Використання аналітичного програмного забезпечення IBMi2 Analyst's Notebook у побудові діаграми дій.

12. Аналіз телефонних з'єднань.

13. Можливості отримання інформації завдяки аналізу телефонних з'єднань.

14. Етапи проведення аналізу телефонних з'єднань (визначення всіх номерів; організація номерів; вертикальне введення номерів; горизонтальне введення номерів; введення частоти дзвінків; організація відміток по рядках і стовпцях; розробка схеми зав'язків).

Методичні рекомендації

При вивченні алгоритму складання схеми й матриці подій слід звернути увагу на наступне:

Схема подій – графічне представлення ходу подій на осі часу. Схема подій – це інструмент для візуалізації хронології розвитку подій, дає змогу уточнити дату та час подій, що відбуваються, і їхній взаємозв'язок. Схему подій доцільно розробити під час аналізу багатоепізодної події.

Схема подій складається з рамок подій, які містять такі складові:

1) короткий опис події;

2) графічний ярлик події (використовується для візуального пошуку події, яка становить інтерес);

3) більш детальний опис події;

4) дата й час події;

5) з'єднуючі лінії зі стрілками (для позначення взаємов'язку між подіями).

При вивченні алгоритму складання схеми й матриці дій слід звернути увагу на наступне:

Діаграма дій (діяльності) – блок-схема, яка показує перехід потоку управління від однієї діяльності до іншої, при цьому увага фіксується на результаті діяльності.

Аналітик за допомогою цього виду схеми докладно і в логічній послідовності відображує конкретні дії, які відбуваються послідовно й одночасно, ілюструючи в такий спосіб об'єктивну сторону кримінального правопорушення (modus operandi), спосіб дій.

Першим етапом побудови діаграми є пошук відповіді на два запитання:

1. Яким чином могла статися подія?

2. З яких дій складається вся подія?

Ці два запитання становлять основу для складення такої діаграми. У процесі складання потрібно відповісти на такі запитання:

3. Які дії можуть бути не залежними від інших дій?
4. Які дії повинні передувати заданій дії?
5. Які дії мають відбутися після заданої дії?

Наступне запитання, яке не завжди буде виникати, але про яке теж слід пам'ятати, теж потребує відповіді:

6. Які з вищеназваних дій можуть не відбутися, а які необхідні для досягнення мети?

При вивченні алгоритму складання схеми аналізу телефонних дзвінків звернути увагу на наступне:

Однією з діаграм, яку чи не найчастіше використовують працівники поліції, є діаграма телефонних з'єднань.

Аналіз телефонних роздруківок (аналіз білінгу) – поширений метод встановлення зав'язків між особами (об'єктами справи), які перебувають у полі зору оперативних підрозділів, за телефонними роздруківками (моніторингами і трафіками). Може здійснюватися за телефонними номерами, часом телефонних дзвінків, позиціонуванням абонентів.

Отримання доступу до даних, які стосуються телефонних з'єднань, створює можливість для одержання інформації про:

1) взаємозв'язки між людьми та організаціями (хто і до кого телефонує);
2) силу взаємозв'язків (частота, тривалість, день тижня і години з'єднань);
3) характер злочинної діяльності (завдяки з'ясуванню, до яких відділів фірм телефонують, або встановлення спільних злочинних ознак фігурантів, до яких здійснювалися дзвінки);
4) місцезнаходження осіб, які перебувають у розшуку.

Треба пам'ятати, що надана оператором інформація – це не дані, які можуть вказувати на зв'язки між конкретними власниками телефонних номерів, це інформація, яка вказує на те, що відбувалися лише з'єднання (дзвінки) між окремими номерами. Аби бути впевненим у тому, що телефонувала конкретна особа, потрібно поєднати одержані від оператора дані з інформацією, отриманою внаслідок телефонного прослуховування або візуального спостереження.

ТЕМА 5. Оперативний кримінальний аналіз

Семінарське заняття -2 години

Учбові питання

1. Поняття й сутність оперативногокримінального аналізу

2. Основні аналітичні методи, що використовуються під час проведенняоперативного кримінального аналізу

3Аналіз соціальних мереж

4.Порівняльний аналіз справи

Питання для самоконтролю

1. OSINT (аналіз інформації з відкритих джерел)
2. Пошукові системи Google та Yandex
3. 7.Боти
4. Інформаційні портали
5. Використання методу складання фінансового профілю підозрюваних осіб із метою встановлення прихованих доходів
6. 10.Географічне профілювання

Практичне заняття 1 -2 години
Практична вправа

Завдання

1. Проаналізуйте надану інформацію та визначте елементи для побудови матричної діаграми.
2. Побудуйте матричну діаграму.

Інформація

12 листопада 2010 р. о 06 год. 10 хв. ранку до Печерського відділу поліції м. Києва звернувся гр. О.С. Петров, який повідомив, що вийшовши вранці з дому, розташованому в Лісовому пров., він виявив труп невідомого йому чоловіка із закривавленою головою...

При огляді місця виявлення трупа, за участю фахівців (лікар і криміналіст), було встановлено наступне. Труп чоловіка віком 35-40 років. В потиличній частині голови – рана з ушкодженням мозкової речовини... Слідів крові біля трупа не виявлено, хоча борт піджака залитий кров'ю, що вказує на можливість посмертного переміщення трупа... Відсутній верхній одяг, – хоча температура повітря в момент огляду була близько 0 градусів... Лісовий пров. знаходиться у глухому місці та забудований будинками сільського типу...

Виявивши ознаки вбивства, працівники поліції вжили

необхідних заходів до прибуття на місце слідчого прокуратури Р.В. Сімагіна, який і завершив огляд місця події. На проїжджій частині провулка, навпроти місця знаходження трупа, виявлені вдавлені сліди протекторів автомашини та сліди чоловічих черевиків. Зі слідів знято гіпсові зліпки.

На думку лікаря, що брав участь в огляді, смерть наступила миттєво від удару тупим твердим предметом, імовірно молотком, в лобову частину голови.

Допит заявника нічого нового не дав. Діючи за дорученням слідчого, працівники поліції встановили свідка О.К. Садчикову, яка показала, що повертаючись додому разом з чоловіком близько 22-х годин, вони побачили, як із вулиці, якою вони йшли до Лісового пров., повернула автомашина світлого кольору марки «Лада» або

«Москвич», а перетинаючи провулок, побачили здалеку, як якийсь чоловік відкривав багажник. Він був одягнений у спортивну куртку, обличчя вони не бачили, оскільки він стояв спиною. Її чоловік надав аналогічні свідчення.

Було встановлено особу загиблого. Ним виявився лікар-стоматолог С.М. Ганічев, 35 років. При допиті його дружина і мати показали, що С.М. Ганічев увечері 11 листопада 2010 р. близько 21-ої години пішов з дому, сказавши, що йде до свого знайомого, щоб отримати гроші, які він дав у борг. Одягнений був у пальто і капелюх синього кольору. Вони назвали близько 20-ти людей - знайомих загиблого.

Практичне заняття 2 -2 години

Практична вправа

Завдання

Проаналізуйте інформацію методу за допомогою методу Ф. Цвіккі

«Багатовимірна матриця» та складіть морфологічну матрицю стосовно мети та мотиву суб'єкта злочину.

Інформація

15 серпня 2012 року, в лісовому масиві в 3 км. від залізничної станції «Зелене» Березовського району, В.Д. Муравйов і О.К. Козлов, які приїхали в ліс за грибами, виявили трупи двох молодих людей з ознаками насильницької смерті.

Слідчо-оперативна група, яка прибула на місце події, встановила, що трупи лежать на галявині біля кострища, в 10 м. від лісової дороги,

яка проходить повз дачного селища. На тілі убитих є колото-

різані і рубані рани, а також сліди крові. Бурі плями речовини, схожої на кров, виявлені також на одязі трупів і на траві біля них.

У одного з убитих, в кишені, знайдений студентський квиток на ім'я Петрова М.О., в іншого – паспорт на ім'я Харламова В.Г. У правій руці останнього затиснуті волосся в кількості 12 штук. У вогнищі лежать дві банки нерозкритих консервів «Голубці», а також порожні пляшки: одна ємністю 0,75л з запахом бензину, а інша - ємністю 0,5л з етикеткою горілка «Княжа».

На останній пляшці виявлені відбитки пальців. У 15см. від голови одного з трупів, знайдено шматок прогумованої тканини коричневого кольору розміром 8 х 10см. з плямами, схожими на кров, а в 200м. - футляр коричневого кольору від цифрового фотоапарата.

У ході допиту родичів М.О. Петрова і В.Г. Харламова було встановлено, що 14 серпня вони поїхали за грибами, припускаючи провести ніч у лісі, і додому не повернулися. В убитих родичі упізнали М.О. Петрова і В.Г. Харламова

Проведеною дактилоскопічною експертизою встановлено, що частина відбитків пальців рук на пляшках залишена М.О. Петровим і В.Г. Харламовим, а частина - невідомою особою.

Практичне заняття 3 -2 години

Практична вправа 1

Завдання

Використовуючи приведену нижче інформацію, складіть схему послідовності дій громадської організації «За здорове харчування» щодо хімічного тероризму .

1. Звіт: ЗМІ надали значну увагу освітленню загроз проти харчової промисловості швидкого харчування з боку громадської організації, що називає себе «За здорове харчування» (ЗЗХ). ЗЗХ дотримується позиції, що організації швидкого харчування в Україні усугубляють положення дрібних робітників (в основному емігрантів) своїми способами укладення трудових контрактів. ЗЗХ вважає, що не має іншої альтернативи, окрім знищення існуючої структури швидкого харчування в Україні. ЗЗХ заявила, що отруйливі речовини будуть додані в деякі популярні інгредієнти для приготування піци, і порадило взагалі відмовитися від продуктів цих виробників. Прес-релізи ЗЗХ набули широке поширення в ЗМІ та Інтернеті.

2. Звіт: інформатор повідомив, що ЗЗХ дістав безбарвне отруйну речовину без запаху, яку можна додати до продуктів харчування, і що вона зберігає токсичні властивості після термічної

переробки та тривалого зберігання. За повідомленням інформатора, зараз ЗЗХ в змозі упакувати дане отруйливе речовину так, щоб спростити його додавання в продукти харчування в процесі виробництва.

3. Звіт: служба безпеки продовольчої компанії «Натурпродгрупс» затримала робочого, який спробував внести упаковану отруйну речовину в цех по виробництву харчових добавок. Служба безпеки була попереджена про таку можливість та одержала інструктаж про властивості та опис упаковки отруйної речовини. Крім того, в результаті перевірок особистих даних співробітників, декількох робітників були визначено як підозрювані.

4. Звіт: в ході подальшого аналізу інциденту в компанії «Натурпродгрупс» було виявлене, що підозрюваний раніше добивався переводу на роботу в цех по виробництву харчових добавок, тобто саме туди, де потрібно було додати отруйну речовину.

Практична вправа 2

Завдання

Складіть схему дій по отриманню комісійних авансом за як би оформлений кредит

Серед економічних злочинів часто зустрічаються шахрайства з боку осіб

– так званих «шукачів», які видають кредити особам, які не можуть їх одержати із законних джерел. Звичайно шукач є законним посередником між кредитором і позичальником, як ріелтор, брокер іпотечного кредиту або агент по страхуванню. Але, коли позичальник у скрутному становищі і не може одержати кредит із звичайного джерела, він або вона може потрапити в аферу з авансовими комісійними непорядного «шукача».

Складіть схему дій, щоб відобразити основні взаємостосунки між діями в цій схемі. З погляду шукача, схема працює таким чином:

1. Вивчення оголошень у фінансово-економічних виданнях осіб або підприємств, які потребують фінансування, розміщення реклами про наявність фінансування.
2. Знайти позичальника в складному становищі.
3. Встановити контакт з позичальником і спробувати залишити у нього позитивні враження, використовуючи свої якості та контакти.
4. Одержати від позичальника аванс на покриття витрат.
5. Одержати від позичальника аванс за фінансові послуги (8-10%).

6. Переконати особу про нібито активні спроби одержати для нього кредит.

7. Підтримувати активний зв'язок з позичальником, завіривши його, що після рішення певних проблем, кредит буде надано.

8. На цьому етапі заявити, що неможливо знайти джерело для видачі кредиту. Або видати фальшивий банкірський чек позичальнику.

9. Повідомити позичальника, що аванс вже витрачений. Уникати позичальника.

Методичні вказівки

Розглядаючи питання семінарського заняття слід акцентувати увагу на те, що оперативний кримінальний аналіз – інформаційно-аналітична діяльність, що здійснюється за *конкретними оперативно-розшуковими справами або кримінальними провадженнями* для збору, оцінки, обробки й аналізу даних про осіб, групи осіб, організовані групи чи злочинні організації, знаряддя та засоби вчинення злочину, сліди злочину чи предмети, здобуті злочинним шляхом, та інших відомостей з метою встановлення події злочину, причетності конкретних осіб до його вчинення, також їх соціального й економічного статусу, структури та зв'язків злочинних груп, ролі їх окремих учасників

Метою збирання й аналізу інформації є створення та перевірка гіпотез і висновків щодо минулих, теперішніх і майбутніх протиправних дій, включаючи опис структури та сфери діяльності злочинних груп і передачу керівникові чіткої інформації, що стосується оперативно-розшукових заходів.

Результати оперативного кримінального аналізу (залежно від їх масштабу і можливості реалізації) використовуються для прийняття управлінських чи оперативних рішень, під час проведення різного роду комплексних, типових і разових операцій.

З метою проведення оперативного кримінального аналізу використовують такі аналітичні методи:

1.Аналіз зв'язків. 2.Аналіз потоків. 3.Аналіз подій. 4. Аналіз потоку подій 5. Аналіз дій (діяльності). 6.Порівняльний аналіз справи. 7.OSINT (аналіз інформації з відкритих джерел). 8.Аналіз телефонних з'єднань. 9.Складання фінансового профілю підозрюваних 10.Географічне профілювання.

ЕМА 6. Тактичний кримінальний аналіз

Семінарське заняття 2 години

Учбові питання

1. Поняття й сутність тактичного кримінального аналізу
2. Етапи проведення тактичного аналізу
3. Тактичний аналіз Т24
4. Тактичний аналіз Т30

Питання для самоконтролю

1. Аналітичні техніки та методи, що використовуються для проведення тактичного кримінального аналізу
2. Географічні інформаційні системи (ГІС) в тактичному аналізі
3. Статистичний аналіз як інструмент проведення тактичного аналізу
4. Зміст тактичного аналізу

Практичне заняття 1 -2 години

Практична вправа 1

Алгоритм застосування методу «Побудова схеми діяльності»

Завдання

На підготовчому етапі суб'єкти досудового розслідування (члени СГ або СОГ) повинні зібрати якомога більше фактичних даних та інформації стосовно кримінального правопорушення.

Слідчий (старший СОГ або СГ) готує усі необхідні матеріали, які знадобляться у процесі застосування методу побудови схеми діяльності.

На основному етапі відбувається власне процес застосування методу побудови схеми діяльності.

Алгоритм застосування методу такий:

Послідовність дій виникає з дій, що повторюються. Тому, з двох або більш схем дій можна скласти схему послідовності дій, щоб відобразити методи дії або встановити послідовність якої-небудь поведінки.

Перш ніж розпочати будову схеми послідовності дій необхідно

знайти відповідь на такі запитання:

«Яким чином могла статися ця подія?»

«З яких дій складається вся подія?»

Ці запитання становлять підставу для складання такої схеми.

У процесі побудови схеми послідовності дій потрібно відповісти на наступні запитання:

1. Які дії можуть бути незалежними від інших дій?
2. Які дії повинні передувати даній дії?
3. Які дії мають відбутися після даної дії?
4. Які з дій можуть не відбутися, а які необхідні для досягненнямети?

З цих схем можна дізнатися багато що про природу і слабкі сторони організованої злочинності.

Ці схеми допомагають в роботі правоохоронних органів в боротьбі із злочинністю. Загальний формат схеми дій зображений у рис. 1.

Взаємодія різних дій є унікальною інформацією в схемі дій. В схемі вказується, які дії залежать від інших, які повинні слідувати за іншими або одночасно з іншими діями в процесі або порядку послідовності.

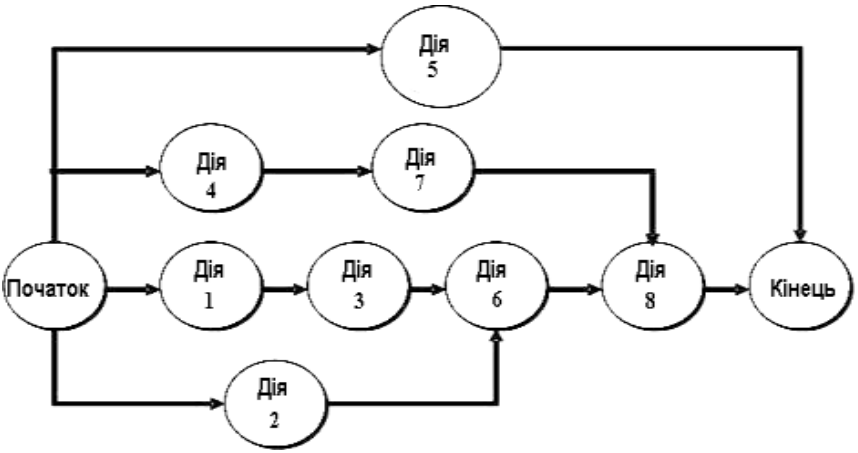

Рис. 1. Схема дій.

Приклад, що наведений у Рис. 1 ілюструє наступне:

- Дія 7 залежить від Дії 4 і повинна передувати Дії 8;
- Дія 3 залежить від Дії 1 і за нею повинна слідувати Дія 6;
- Дія 5 не залежить від інших дій; вона може йти одночасно з

іншими діями; але, її потрібно закінчити, щоб вважати процес завершеним;

- Дія 2 може йти одночасно з Дією 1 або Дією 2, але повинна передувати Дії 6;
- Дія 8 повинна йти за Дією 6 і залежить від Дії 8.

Така ж логіка, використана в складанні схеми подій, використовується в розробці схеми дій. Наступні етапи забезпечують систематичний підхід до розробки схеми.

Особа, яка застосовує даний метод докладно і в логічній послідовності представляє конкретні дії, які відбуваються послідовно і одночасно, ілюструючи таким чином перебіг подій.

Практичне заняття 2 -2 години

Практична вправа

Завдання

Використовуючи приведену нижче інформацію, складіть схему послідовності дій громадської організації «За здорове харчування» щодо хімічного тероризму**.**

Інформація

1. Звіт: ЗМІ надали значну увагу освітленню загроз проти харчової промисловості швидкого харчування з боку громадської організації, що називає себе «За здорове харчування» (ЗЗХ). ЗЗХ дотримується позиції, що організації швидкого харчування в Україні усугубляють положення дрібних робітників (в основному емігрантів) своїми способами укладення трудових контрактів. ЗЗХ вважає, що не має іншої альтернативи, окрімзнищення існуючої структури швидкого харчування в Україні. ЗЗХ заявила, що отруйливі речовини будуть додані в деякі популярні інгредієнти для приготування піци, і порадило взагалі відмовитися від продуктів цих виробників. Прес-релізи ЗЗХ набули широке поширення вЗМІ та Інтернеті.

2. Звіт: інформатор повідомив, що ЗЗХ дістав безбарвне отруйну речовину без запаху, яку можна додати до продуктів харчування, і що вона зберігає токсичні властивості після термічної переробки та тривалого зберігання. За повідомленням інформатора, зараз ЗЗХ в змозі упакувати дане отруйливе речовину так, щоб спростити його додавання в продукти харчування в процесі виробництва.

3. Звіт: служба безпеки продовольчої компанії «Натурпродгрупс» затримала робочого, який спробував занести упаковану отруйну речовину в цех по виробництву харчових добавок.

Служба безпеки була попереджена про таку можливість та одержала інструктаж про властивості та опис упаковки отруйної речовини. Крім того, в результаті перевірок особистих даних співробітників, декількох робітників були визначено як підозрювані.

4. Звіт: в ході подальшого аналізу інциденту в компанії

«Натурпродгрупс» було виявлене, що підозрюваний раніше добивавсяпереводу на роботу в цех по виробництву харчових добавок, тобто саме туди, де потрібно було додати отруйну речовину.

Методичні рекомендації

Розглядаючи питання семінарського заняття слід акцентувати увагу на те, що *тактичний кримінальний аналіз* – інформаційно-аналітична діяльність, що здійснюється для аналізу злочинності та злочинів на конкретній території за невеликий проміжок часу, за певним видом злочину чи протиправної діяльності певної групи з метою напрацювання тактичних заходів із затримання злочинців, виявлення ризиків та попередження конкретних правопорушень.

Слід засвоїти, що тактичний аналіз – когнітивний/пізнавальний і технічний процес, метою якого є оцінка характеру злочину, виявлення ризиків, тенденцій та моделей злочинності, встановлення пов'язаних фактів, інцидентів або місць імовірного скоєння злочинів. Ця форма аналізу має короткострокову та середньострокову перспективу. напрямлення) діяльності керівництва на шлях ефективного розподілу організаційних ресурсів, розстановки сил і засобів, розробки комплексних заходів і прийняття рішень про посилення боротьби з найбільш поширеними і небезпечними правопорушеннями.

Тактичний аналіз забезпечує підтримку поліцейської діяльності та є підходом у її поліпшенні. Отримувачами результатів тактичного аналізу є замовники тактичного аналізу (керівники), а також інші поліцейські, які можуть застосовувати результати аналізу в своїй діяльності.

ТЕМА 7. Стратегічний кримінальний аналіз

Семінарське заняття 2години

Учбові питання

1. Поняття й суть стратегічногокримінального аналізу
2. Джерела інформації та інструменти у стратегічному аналізі
3. Модель звіту зі стратегічного аналізу
4. Аналітичні техніки та методи у стратегічному аналізі

Питання для самоконтролю

1. Аналіз злочинних моделей та аналіз профілів 6. SWOT-аналіз
2. PEST-аналіз
3. SOCTA
4. Аналіз злочинних моделей та аналіз профілів
5. Аналіз тенденцій
6. Аналіз географічного профілювання

Практичне заняття1 2 години

Практична вправа

Алгоритм проведення методу «SWOT-аналіз»

Завдання

На підготовчому етапі застосування методу необхідно підібрати службовий кабінет, який буде відповідати технічним та методичним вимогам у тому числі, за необхідності, вимогам режимного об'єкту, провести заходи, які викладені в пунктах «Умови застосування методу» та «Правила застосування методу».

На основному етапі застосування методу перед проведенням аналізу необхідно розділити дошку на чотири квадрати (сильні сторони; слабкі сторони; можливості; загрози), після чого за допомогою стікерів та наочного обладнання послідовно внести всю відому інформацію, поки що не даючи їй оцінку та переваги.

1. *Сильні сторони досудового розслідування*. Опишіть базові цілі кримінального провадження або епізод кримінального провадження, з'ясуйте причини.

Надайте відповіді на такі запитання:

1. Чим ми сильні в технологіях, методиках та тактиці розслідування?

- Які сильні сторони у наших співробітників?
- Яка сильна сторона у нашого підрозділу?
- Що ми вміємо робити добре?
- Що дозволяє нам просуватися під час досудового розслідуваннякримінального провадження?

2. *Слабкі сторони досудового розслідування*:

- Що заважає активному розслідуванню?
- Що заважає реалізовувати інноваційні методики, тактики, засоби,технології?
- У чому ми поки слабкі?
- У чому відсталість нашої методики, тактики, технології?
- У чому недоліки нашого законодавства?
- Які ми робимо помилки?

Потім згрупуйте отримані результати. Дайте групам назви.

Обговоріть отримані результати. Запишіть окремо висновки.

3. *Загрози досудового розслідування*:

- Згадайте слабкі сторони, які ризики вони тягнуть за собою?
- Що може вам завадити?
- Що робить сторона захисту?
- Які «бар'єри» вам можуть зустрітися на шляху?
- До чого вам потрібно бути готовими?

4. *Можливості*. Уважно подивіться на сильні сторони. Які можливості вони вам надають? Дайте відповідь на стікерах на запитання:

- Як ми можемо використовувати наші сильні сторони?
- Що з того, що відбувається під час досудового розслідування кримінального провадження дозволить, нам досягти мети розслідування?
- Які можливості ми ще не використовуємо?
- Подивіться на ризики, як ви можете їх перевести в можливості? Перечисліть все записане в квадраті «Можливості», доповніть, якщо з'явилися нові ідеї. Проаналізуйте ще раз зміст трьох іншихквадратів.
- Що ще можна перевести в можливості?
- Наскільки великі ризики?
- Що можна зробити, щоб знизити вплив ризиків або використовувати для посилення зростання?
- Як підготуватися до будь-яких неприємностей?

На заключному етапі застосування методу необхідно проаналізувати отримані результати, розділити їх на групи за напрямами та підготувати звіт.

Практична вправа

Завдання

Практичне заняття 2 - 2 години
Практична вправа

Завдання

Проаналізуйте інформацію за допомогою методу «SWOT-аналіз».

Інформація

Під час розслідування слідчим районного відділу поліції м. Одеси капітаном поліції К. кримінального провадження за фактом заяви гр. П. щодо погіршення його самопочуття після прийняття лікарського препарату «Нексааварс», який останній придбав 01.04.2017 року в аптеці «Ваші Ліки» за 2500 грн. було встановлено:

– гр. П 54 роки, у якого діагноз метастатичний нирково-клітинний рак, який йому діагностували в 2014 році в лікарні №2 м. Одеси. Доктор саме цієї лікарні порадив препарат «Нексааварс»;

– аптека «Ваші Ліки» входить до всеукраїнської мережі аптек «Укрліки», які розташовані в Львівській, Тернопільській, Івано-Франківській, Закарпатській, Рівненській, Хмельницькій, Чернівецькій та Волинській областях.

– співвласником мережі аптек «Укрліки» є гр. С., син якого заснував адвокатську контору «Е-партнер», яка у 2016 році вийшла на міжнародний рівень та має офіси в Лондоні та Брюсселі. Крім того, гр. С перебуває в дружніх стосунках з мерами обласних центрів Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської, Закарпатської, Рівненської, Хмельницької, Чернівецької, Волинської областях. Сестра гр. С. працює в Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками Міністерства охорони здоров'я України.

–з початку 2017 року мережа аптек «Укрліки» стала активно просувати свої послуги в Одеській області;

– препарат «Нексааварс» пройшов відповідну процедуру сертифікації та тендер в Україні протипухлинний препарат, інгібітор протеїнкіназ. Код АТХ L01X E05. Механізм дії: сорафеніб є інгібітором низки ферментів із групи кіназ, що знижує проліферацію пухлинних клітин in vitro. Індійського виробництва та за документами поставляється з Великобританії до України, але за оперативною інформацією препарат з Індії поставляється в Україну.

– ціна препарату «Нексааварс» в Індії становить 800 грн.

– за результатами експертизи препарату «Нексааварс» встановлено, що препарат відповідає вимогам України, які приділяються до препаратів категорії «Б» з відповідної ціновою політикою до 1200 грн.

– у лютому 2017 року гр. П. придбав квартиру в центрі м. Одеси за 40 000 доларів, що явно не по кишені останньому.

– доля продажу препарату «Нексааварс» у Львівській, Тернопільській, Івано-Франківській, Закарпатській, Рівненській, Хмельницькій, Чернівецькій та Волинській областях в порівняні з іншими регіонами України значно вище та становить 80%.

Методичні рекомендації

Розглядаючи питання семінарського заняття слід акцентувати увагу на те, що *стратегічний кримінальний аналіз* – ідентифікація та оцінювання кримінальних загроз особі, суспільству, державі, метою яких є визначення пріоритетів вразливості правоохоронної системи або середовища та формування управлінських рішень на довгостроковий період щодо запобігання вчиненню кримінальних правопорушень і протидії злочинності (виявлення тенденцій, закономірностей, прогнозування розвитку встановлених загроз за великий період часу тощо).

Підставою проведення стратегічного аналізу є оперативна необхідність у розробці заходів із протидії правопорушенням на всій території України або в окремій місцевості.

Кримінальний аналіз на стратегічному рівні є основою для стратегічного планування в певній сфері державної політики, а також надає підтримку оперативним співробітникам для вдосконалення поліцейських методів, технік і тактик.

Наявні дані та інформація аналізуються з точки зору кількості (статистика) і якості (кримінальні фактори, які залучають або підштовхують до скоєння злочинів, фактори, які применшують злочинні явища, сильні і слабкі сторони, виявлені на інституціональному рівні).

Предметом стратегічного аналізу є слабкі місця та загрози, стратегічні переваги та потенціал об'єкта дослідження, які при певному поєднанні з іншими факторами внутрішнього й зовнішнього середовища формують альтернативні напрями дій, що сприяють досягненню стратегічних цілей. Стратегічний аналіз є комплексним дослідженням, спрямованим на майбутнє, з розробкою стратегічних управлінських рішень та опрацюванням концепцій у сфері боротьби зі злочинністю.

Оцінювання результатів освітньої діяльності

Система оцінювання передбачає накопичення 100 балів з кожної навчальної дисципліни, які перераховуються в національну шкалу та шкалу оцінювання ЄКТС.

Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної та самостійної роботи - 60 балів; за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль - 40 балів.

Поточний контроль		**Підсумковий контроль (ПК)**
Аудиторна робота (АР) (семінарські/практичні заняття та контрольні заходи)	**Самостійна робота (СР)**	ЗАЛІК (З)/ ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	**≤ 20**	
≤ 60		**≤ 40**
Підсумкова кількість балів = АР+СР+ПК ≤ 100		

Підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни за семестр складається, як сума накопичувальних балів за аудиторну та самостійну роботу і отриманих балів під час підсумкового контролю.

Оцінювання компетентностей здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни та виставлення підсумкової кількості балів за аудиторну роботу здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань на кожному навчальному занятті. Підсумкова кількість балів визначається, як сума всіх отриманих під час проведення навчальних занять оцінок («2», «3», «4» та «5») розділена на кількість отриманих таких оцінок за семестр та помножена на коефіцієнт відповідності максимально можливого балу за аудиторну роботу:

$$АР = \frac{\sum О_{АР}}{КО_{АР}} \times 8,$$

де:

АР – підсумкова кількість балів за аудиторну роботу;

$\sum О_{АР}$ – сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу;

$КО_{АР}$ – кількість отриманих оцінок за семестр за аудиторну роботу;

8 – коефіцієнт відповідності максимально можливого балу за аудиторну роботу.

Оцінювання компетентностей здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни та виставлення підсумкової кількості балів за самостійну роботу здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за виконану самостійну роботу. Підсумкова кількість балів визначається, як сума всіх отриманих за самостійну роботу

оцінок («2», «3», «4» та «5») розділена на кількість отриманих таких оцінок за семестр та помножена на коефіцієнт відповідності максимально можливого балу за самостійну роботу:

$$СР = \frac{\sum О_{СР}}{КО_{СР}} \times 4,$$

де:

СР – підсумкова кількість балів за самостійну роботу;

$\sum О_{СР}$ – сума всіх отриманих оцінок за самостійну роботу;

$КО_{СР}$ – кількість отриманих оцінок за семестр за самостійну роботу;

4 – коефіцієнт відповідності максимально можливого балу за самостійну роботу.

Здобувач вищої освіти, як додатковий здобуток може отримати додаткові бали, при цьому загальна сума накопичувальних балів не повинна перевищувати 100:

- за наукову роботу в межах навчальної дисципліни до 10-ти балів;
- за проходження тренінгу за тематикою навчальної дисципліни та отриманні сертифікату до 5-ти балів.

Здобувач вищої освіти може отримати оцінку «5» за умови, що він дуже добре орієнтується в матеріалі, приймав активну участь у занятті та надав повну відповідь на питання семінарського заняття, або на додаткове питання науково-педагогічного працівника, навів приклади, висловив та аргументував власну точку зору, або суттєво доповнював більше трьох разів відповіді колег, не допустивши помилок. Також на оцінку «5» може бути оцінено виступ з доповіддю або рефератом, які було підготовлено з використанням декількох джерел інформації, а під час виступу тему розкрито повністю.

Здобувач вищої освіти може отримати оцінку «4» за умови, що він достатньо добре орієнтується в матеріалі, приймає активну участь у занятті, доповнюючи колег, знає основні визначення та факти з теми семінарського заняття, надав правильну, але не зовсім повну відповідь, висловлює власну думку, але не може змістовно її аргументувати, йому складно навести приклади. Також на оцінку «4» може бути оцінено виступ здобувача з доповіддю або рефератом, які було підготовлено з використанням одного джерела інформації, а під час виступу тему розкрито не повністю.

Здобувач вищої освіти може отримати оцінку «3» за умови,

якщо не приймає активної участі в семінарському занятті та не висловлює цікавості до матеріалу, йому складно дати визначення понять, відповідає фрагментарно та спутано, допускає помилки, не орієнтується у темі, власної думки не має, або висловлюючи її відмовляється аргументувати. Також на оцінку «3» може бути оцінено виступ здобувача з доповіддю або рефератом, які містять мізерний обсяг інформації, або застарілі данні.

Здобувач вищої освіти може отримати оцінку «2» за умови незнання здобувачем вищої освіти значної частини навчального матеріалу за змістом відповідної теми навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та базових джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, відмовився від відповіді та/або не вирішив практичне завдання, не виконав самостійну роботу. Оцінка «2» потребує перескладання.

Умови допуску здобувача вищої освіти до складання підсумкового контролю:

Для денної форми навчання:

- сума балів поточного контролю не менше ніж 36;
- має не більше двох невідпрацьованих пропусків та/або невідпрацьованих незадовільних оцінок за поточний контроль.

З метою підвищення поточного рейтингу успішності здобувач вищої освіти має право перескладати аудиторну та самостійну роботу відповідно до графіку, встановленого науково-педагогічним працівником до підсумкового контролю і не більше двох пропусків та/або незадовільних оцінок з однієї навчальної дисципліни за один робочий день.

Здобувач вищої освіти, який за результатами поточного контролю накопичив менше 60 балів, зобов'язаний складати підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти, який за результатами поточного контролю протягом семестру накопичив 60 балів, має можливість:

- не складати підсумковий контроль і отримати накопичену кількість балів як підсумкову оцінку;
- складати підсумковий контроль відповідно до розкладу.

Система оцінювання передбачає накопичення 100 балів з кожної навчальної дисципліни, які перераховуються в національну шкалу та шкалу оцінювання ЄКТС.

Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної та самостійної роботи - 60 балів; за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль - 40 балів.

Поточний контроль		**Підсумковий контроль (ПК)**
Аудиторна робота (АР) (семінарські/практичні заняття та контрольні заходи)	**Самостійна робота (СР)**	ЗАЛІК (З)/ ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	**≤ 20**	
≤ 60		**≤ 40**
Підсумкова кількість балів = АР+СР+ПК ≤ 100		

Підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни за семестр складається, як сума накопичувальних балів за аудиторну та самостійну роботу і отриманих балів під час підсумкового контролю.

Оцінювання компетентностей здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни та виставлення підсумкової кількості балів за аудиторну роботу здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань на кожному навчальному занятті. Підсумкова кількість балів визначається, як сума всіх отриманих під час проведення навчальних занять оцінок («2», «3», «4» та «5») розділена на кількість отриманих таких оцінок за семестр та помножена на коефіцієнт відповідності максимально можливого балу за аудиторну роботу:

$$АР = \frac{\sum О_{АР}}{КО_{АР}} \times 8,$$

де:

АР – підсумкова кількість балів за аудиторну роботу;

$\sum О_{АР}$ – сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу;

$КО_{АР}$ – кількість отриманих оцінок за семестр за аудиторну роботу;

8 – коефіцієнт відповідності максимально можливого балу за аудиторну роботу.

Оцінювання компетентностей здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни та виставлення підсумкової кількості балів за самостійну роботу здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за виконану самостійну роботу. Підсумкова кількість

балів визначається, як сума всіх отриманих за самостійну роботу оцінок («2», «3», «4» та «5») розділена на кількість отриманих таких оцінок за семестр та помножена на коефіцієнт відповідності максимально можливого балу за самостійну роботу:

$$СР = \frac{\sum О_{СР}}{КО_{СР}} \times 4,$$

де:

СР – підсумкова кількість балів за самостійну роботу;

$\sum О_{СР}$ – сума всіх отриманих оцінок за самостійну роботу;

$КО_{СР}$ – кількість отриманих оцінок за семестр за самостійну роботу;

4 – коефіцієнт відповідності максимально можливого балу за самостійну роботу.

Здобувач вищої освіти, як додатковий здобуток може отримати додаткові бали, при цьому загальна сума накопичувальних балів не повинна перевищувати 100:

- за наукову роботу в межах навчальної дисципліни до 10-ти балів;
- за проходження тренінгу за тематикою навчальної дисципліни та отриманні сертифікату до 5-ти балів.

Здобувач вищої освіти може отримати оцінку «5» за умови, що він дуже добре орієнтується в матеріалі, приймав активну участь у занятті та надав повну відповідь на питання семінарського заняття, або на додаткове питання науково-педагогічного працівника, навів приклади, висловив та аргументував власну точку зору, або суттєво доповнював більше трьох разів відповіді колег, не допустивши помилок. Також на оцінку «5» може бути оцінено виступ з доповіддю або рефератом, які було підготовлено з використанням декількох джерел інформації, а під час виступу тему розкрито повністю.

Здобувач вищої освіти може отримати оцінку «4» за умови, що він достатньо добре орієнтується в матеріалі, приймає активну участь у занятті, доповнюючи колег, знає основні визначення та факти з теми семінарського заняття, надав правильну, але не зовсім повну відповідь, висловлює власну думку, але не може змістовно її аргументувати, йому складно навести приклади. Також на оцінку «4» може бути оцінено виступ здобувача з доповіддю або рефератом, які було підготовлено з використанням одного джерела інформації, а під час виступу тему розкрито не повністю.

Здобувач вищої освіти може отримати оцінку «3» за умови, якщо не приймає активної участі в семінарському занятті та не висловлює цікавості до матеріалу, йому складно дати визначення понять, відповідає фрагментарно та спутано, допускає помилки, не орієнтується у темі, власної думки не має, або висловлюючи її відмовляється аргументувати. Також на оцінку «3» може бути оцінено виступ здобувача з доповіддю або рефератом, які містять мізерний обсяг інформації, або застарілі данні.

Здобувач вищої освіти може отримати оцінку «2» за умови незнання здобувачем вищої освіти значної частини навчального матеріалу за змістом відповідної теми навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та базових джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, відмовився від відповіді та/або не вирішив практичне завдання, не виконав самостійну роботу. Оцінка «2» потребує перескладання.

Умови допуску здобувача вищої освіти до складання підсумкового контролю:

Для денної форми навчання:

- сума балів поточного контролю не менше ніж 36;
- має не більше двох невідпрацьованих пропусків та/або невідпрацьованих незадовільних оцінок за поточний контроль.

З метою підвищення поточного рейтингу успішності здобувач вищої освіти має право перескладати аудиторну та самостійну роботу відповідно до графіку, встановленого науково-педагогічним працівником до підсумкового контролю і не більше двох пропусків та/або незадовільних оцінок з однієї навчальної дисципліни за один робочий день.

Здобувач вищої освіти, який за результатами поточного контролю накопичив менше 60 балів, зобов'язаний складати підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти, який за результатами поточного контролю протягом семестру накопичив 60 балів, має можливість:

- не складати підсумковий контроль і отримати накопичену кількість балів як підсумкову оцінку;
- складати підсумковий контроль відповідно до розкладу.

Питання для підсумкового контролю

1.Поняття кримінального аналізу.

2. Що є метою кримінального аналізу.

3. Принципи кримінального аналізу.

4. Критерії кримінального аналізу.

5. Види аналітичного моделювання.

6. Охарактеризуйте зв'язки між об'єктами.

7. Основні правила складання аналітичних схем.

8. Назвіть основні категорії символів при моделюванні хронології подій.

9. Назвіть основні види комунікативних зв'язків в злочинних групах.

10. Охарактеризуйте Діаграму Ганта.

11. Що є напрямком системи кримінального аналізу в правоохоронних органах?

12. Види кримінального аналізу.

13. Види аналізу ризиків.

14. Що є аналітичним продуктом?

15. Дайте коротку характеристику видам інформаційно-аналітичних робіт.

16. Що відноситься до оперативного аналізу?

17. Що таке джерела інформації?

18. З яких елементів складається процес збору інформації?

19. Які Ви знаєте способи збору інформації?

20. Класифікація джерел інформації?

21. Які Ви знаєте основні джерела збору даних?

22. Які основні методи застосовуються аналітиком при обробці інформації?

23. Що таке систематизація інформації?

24. Яка мета опису даних?

25. Які види роботи зі сховищами інформації (архівами) Ви знаєте?

26. Які Ви знаєте схеми візуалізації даних?

27. Що таке кореляційний аналіз?

28. Які є головні завдання кореляційного аналізу?

29. Які є правила застосування кореляційного аналізу?

30. Що є критичним елементом аналізу?

31. В якому вигляді в кінцевому етапі представляються дані?

32. Що таке гіпотеза?
33. З яких частин складається гіпотеза?
34. На які питання необхідно відповісти для з'ясування обставин справи?
35. Що таке випробування гіпотези?
36. Що таке аналітичний продукт?
37. Що таке брифінг та його види?
38. Яка структура брифінгу?
39. Що таке аналітичний дайджест?
40. Які є етапи складання дайджесту?
41. Визначте сутність методу «Кореляційний аналіз».
42. Які основні правила застосування методу«Кореляційний аналіз»?
43. Тактика застосування методу «Кореляційний аналіз».
44. Дайте поняття «кластерний аналіз»?
45. Яка мета використання методу кластерного аналізу в IBM i2
46. Analyst'sNotebook?
47. Назвіть переваги та недоліки застосування методу кластерного аналізу?
48. Як намалювати кластер з одиничними зв'язками між особою 1, особою2, особою 3 та особою 4?
49. Як намалювати кластер з шестикратними зв'язками?
50. Визначте сутність методу «SWOT-аналіз».
51. Яка головна мета методу «SWOT-аналіз»?
52. Наведіть основні правила та умови застосування методу «SWOT- аналіз».
53. Що відноситься до активів фізичних осіб?
54. Що відноситься до пасивів фізичних осіб?
55. Як вираховується власний капітал?
56. Які ви знаєте спеціальні методи кримінального аналізу?
57. Які переваги та недоліки методі «Побудови схеми діяльності»?
58. Який алгоритм застосування методу «Побудови схеми події»?
59. Які правила застосування методу «Аналізу телефонних з'єднань»?
60. Який алгоритм застосування методу «Аналізу телефонних з'єднань»?

ГЛОССАРІЙ

– А –

АБСТРАГУВАННЯ *(лат. abstrahere - відволікати)* – 1. Смислова операція, філософський і логічний метод «відволікання», який дає змогу переходити від конкретних предметів до загальних понять і законів розвитку. 2. Метод оперативного мислення, сутність якого полягає у виділенні та формуванні основного змісту інформації про оперативне явище шляхом відкидання його несуттєвих, другорядних ознак та виокремлення істотних ознак.

АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА (АС) *(англ. automated system)* — сукупність керованого об'єкта й автоматичних керуючих пристроїв, у якій частину функцій керування виконує людина. АС являє собою організаційно-технічну систему, що забезпечує вироблення рішень на основі автоматизації інформаційних процесів у різних сферах діяльності (управління, проектування, виробництво тощо) або їх поєднаннях.

АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ – система, яка ґрунтується на комплексному використанні технічних, математичних, інформаційних та організаційних засобів для управління складними технічними й економічними об'єктами.

АЛГОРИТМ *(араб. аль-Хорезмі – ім'я середньовічного узбецького математика)* **–** система правил виконання обчислювального процесу, що призводить до розв'язання певного класу задач після скінченого числа операцій.

АЛГОРИТМ ВИЗНАЧЕННЯ ГІПОТЕЗ ТА ВИСНОВКІВ (ПРОПОЗИЦІЙ) – система операцій, що здійснюються за строго визначеними правилами і після послідовного їх виконання приводять до вирішення поставленого завдання.

АЛЬТЕРНАТИВА *(франц. alternative и лат. alter - один з двох)* – необхідність вибору між можливостями, що виключають одна одну.

АНАЛІЗ *(грец. analysis – розкладання)* – 1. Метод наукового дослідження предметів, явищ та ін. шляхом розчленування їх (у думці або фактично) на складові частини. 2. Усебічний розгляд, дослідження чого-небудь (фактів, явищ); визначення складу й властивостей якоїсь речовини.

АНАЛІЗ АВС – це простий, якщо йдеться про проведення, метод встановлення точок тяжіння та пріоритетів. Метою цього аналізу є виявлення зв'язків між затратами засобів та досягненням цілей і зосередження дій в тих сферах, які мають найбільше значення.

АНАЛІЗ ВРАЗЛИВОСТІ – процес визначення видів і ступенів небезпеки потенційних загроз і вразливих місць, а також ефективності їх систем захисту.

АНАЛІЗ ЗАГРОЗ – процес, у ході якого інформація про реальну чи потенційну загрози систематично і ретельно перевіряється і аналізується та корегується з метою виявлення значимих фактів і отримання висновків з них.

АНАЛІЗ ЗВ'ЯЗКІВ АБО АНАЛІЗ ПОСИЛАНЬ - це метод аналізу даних, який використовується в рамках мережевого аналізу для оцінки відносин (зв'язків) між вузлами (об'єктами). Відносини можуть бути визначені для різних типів вузлів: людей, організацій, операцій і т. д. Термін «аналіз взаємозв'язків» визначає процес аналізу сукупності взаємовідносин між різними об'єктами мережі для виявлення її характеристик.

АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ – процес обробки інформації, який базується на логічному та креативному мисленні, спрямований на одержання якісно нової інформації у вигляді гіпотез, висновків, припущень, ситуативних картин тощо.

АНАЛІЗ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ – етап стратегічного аналізу правоохоронної сфери, який передбачає ідентифікацію можливих обставин, що сприяють або перешкоджають реалізації прийнятої правоохоронним суб'єктом стратегії.

АНАЛІЗ КОНКУРУЮЧИХ ГІПОТЕЗ *(Analysis of Competing Hypotheses)* – порівняння різних аналітичних висновків та пояснень щодо подій, надає можливість аналітикам перевірити узгодженість зібраних розвідданих та виявити розділи звіту, які викликають сумніви або потребують додаткового аналізу.

АНАЛІЗ ПРОХОДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РІШЕННЯ – етап аналітичного дослідження, що передбачає ідентифікацію можливих обставин, які сприяють або перешкоджають легітимації стратегічного рішення та відпрацювання відповідних рекомендацій.

АНАЛІЗ РИЗИКІВ – інформаційно-аналітична діяльність, яка включає оцінку загроз, вразливості публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, концепції протидії злочинності або правоохоронної системи та рівня негативного впливу на них, порівняння результатів оцінки та дослідження взаємозв'язків між ними з метою розробки пропозицій з підвищення рівня безпеки.

АНАЛІТИК *(грец. analytikos – аналітичний)* – 1. Фахівець, що володіє необхідними знаннями та досвідом аналізу управлінських ситуацій, підготовки аналітичних звітів, висновків та пропозицій. 2. Посадова особа підрозділу кримінального аналізу (кримінального

аналізу та оперативного моніторингу).

АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ – це періодичний огляд подій, який представляє собою вижимки подій за певний період з певної тематики у вигляді фрагментів текстів документів (цитати, витяги) та який знаходиться у сфері інтересів реальних або потенціальних замовників аналітичної діяльності.

АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ – це інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання та використання нових знань, що здійснюється із застосуванням наукових методів на основі процесу судження від конкретного до загального.

АНАЛІТИЧНІ ДОКУМЕНТИ (довідки, інформаційні зведення, аналітичні огляди) – аналітичні продукти, які готуються в залежності поставлених завдань та об'ємів інформації за усіма напрямами діяльності підрозділу.

АНАЛІТИЧНА КОМП'ЮТЕРНА МОДЕЛЬ – математична модель, що оперує нечисловими алгоритмами і реалізована на електронно-обчислювальній машині; інструмент, що використовується для оцінки працездатності системи фізичного захисту; розраховує ймовірність переривання послідовності дій правопорушника, виходячи з аналізу взаємодії факторів виявлення, затримки, реагування і встановлення зв'язку.

АНАЛІТИЧНА РОБОТА – підбір, узагальнення й аналіз (логічне дослідження) накопиченої інформації і підготовка на цій основі висновків, прогнозів і пропозицій для опрацювання аналітичних оглядів і прийняття рішень.

АНАЛІТИЧНА ТЕХНІКА – сукупність засобів, способів і прийомів, які використовуються у процесі аналізу й забезпечують досягнення та оформлення як окремих поточних результатів, так і здійснення аналізу в цілому. До аналітичної техніки відносять: статистичні зведення, карти, описи, письмові звіти, графіки (діаграми) зв'язків, руху товарів, подій, діяльності, переліки (зведення) прихованих (не оприлюднених) прибутків, систематичний пошук баз даних, перегляд звітів та повідомлень, порівняння збігів отриманих даних, визначення правдоподібності даних та збігів тощо.

АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ – форма інформаційно-аналітичної діяльності, що полягає у найбільш поглибленому вивченні проблеми, під час якого здійснюється опис її структури, кількісних та якісних параметрів, а також чинники, що їх обумовлюють.

АНАЛІТИЧНИЙ ПРОДУКТ – це формалізовано-творчий результат роботи аналітика, який вміщує дані або знання, які встановлені під час проведення кримінального аналізу і, який в

залежності від виду, може містити опис матеріалів, на основі якого виконано аналітичну діяльність, її перебіг, сформульований на основі засновків (передумов) умовивід (висновок), а також рекомендації. Для полегшення розуміння запропонованих висновків і рекомендацій у подальшому можуть додаватися схеми, діаграми і таблиці.

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА – це детальний аналіз проблеми, висновки та у разі потреби практичні рекомендації. Іноді аналітична записка може бути підготовлена у формі ризиків – специфічного аналізу (в основному, короткострокового) основних загроз розвитку геокриміногенної ситуації.

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ – це аналітичний продукт, що містить обґрунтовані відповіді на запитання, поставлені замовником аналізу, які стали предметом аналітичного дослідження, та/або результати оцінки ризиків та загроз безпеки та свободи громадян, пропозиції щодо їх мінімізації та усунення.

АНАЛІТИЧНЕ ОРІЄНТУВАННЯ – аналітичний продукт, який містить відомості про вчинене правопорушення, яке було виявлено в процесі проведення аналітичного дослідження інформаційних ресурсів, наданих замовником або ініціативно.

АНАЛІТИЧНИЙ ПОШУК – планомірна цілеспрямована відповідна здійсненню оперативно-розшукових заходів, впорядкована за часом і регламентована законодавчими та іншими правовими актами сукупність етапів добування та подальшого аналізу за допомогою певних методик оперативних даних, що зафіксовані на матеріальних носіях.

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД – це вторинний синтезований текст, в якому подано зведену характеристику певного питання чи проблеми, що базується на використанні інформації, отриманої з ряду першоджерел за певний проміжок часу.

АНАЛІТИЧНИЙ ПРОГНОЗ – містить аналіз інформації, яка відображає характер змін стану досліджуваного об'єкта (його структури, найважливіших показників і чинників, що визначають його розвиток), з метою виявлення закономірностей розвитку об'єкта, необхідних для проведення робіт з прогнозування.

АСОЦІАТИВНІ – дозволяють знаходити закономірності між пов'язаними подіями. Прикладом такої закономірності служить правило, яке вказує, що з події XX слід подія YY з певною ймовірністю. Встановлення таких залежностей дає можливість знаходити дуже прості і інтуїтивно зрозумілі правила.

– Б –

БАЗА ДАНИХ – сукупність даних, організованих за визначеними правилами, що передбачає загальні принципи опису, збереження і маніпулювання даними, незалежно від прикладних програм. В загальному випадку база даних містить схеми, таблиці, подання, збережені процедури та інші об'єкти.

БАЗА СТРАТЕГІЧНИХ ДАНИХ (БСД) – це стислий системний опис найсуттєвіших стратегічних елементів, що належать до зовнішнього середовища підприємства; вона (БСД) використовується для оцінки поточного становища, застосовується для визначення прояву процесів у майбутньому та для прийняття стратегічних рішень.

БЕЗПОСЕРЕДНІ ЗВ'ЯЗКИ – взаємовідношення предметів, явищ, процесів, їх властивостей без проміжних ланок.

БЛОКЧЕЙН *(тобто ланцюжок блоків транзакцій (англ. Blockchain, Block chain від block - блок, chain - ланцюг)* – розподілена база даних, яка підтримує перелік записів, так званих блоків, що постійно зростає.

– В –

ВЕРСІЯ – 1. Один із кількох різних переказів, викладів або одне з тлумачень якогось факту, події. 2. У слідчій та судовій діяльності – обґрунтоване припущення стосовно подій та окремих її обставин, які розслідуються, що пояснює їх походження і характер.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК – категорія, що відображає взаємовідношення та взаємодію предметів, явищ та процесів в їх розвитку, виникненні та зникненні.

ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ – сортування зібраної інформації та її організація залежно від важливості та актуальності.

ВИСНОВОК – логічний підсумок результатів аналітичного дослідження, зробленого на основі аналізу, певних фактів, даних, інформації тощо.

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ *(від лат. Visualis)* **–** загальна назва прийомів уявлення числової інформації або фізичного явища у вигляді, зручному для зорового спостереження та аналізу.

– Г –

ГЕОГРАФІЧНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ (ГІС) – це набір комп'ютерних інструментів, які дозволяють людині модифікувати, візуалізувати, запитувати та аналізувати географічні й табличні дані. ГІС-системи є потужним інструментом програмного забезпечення і дозволяють аналітикам кримінальної розвідки створювати все що завгодно, від простих пін-карт до тривимірної

візуалізації просторових або тимчасових даних.

ГІПОТЕЗА *(греч. hypothesis - підстава, припущення)* – спосіб пізнавальної діяльності, побудова можливого, проблемного знання, в процесі якого формулюється одна із можливих відповідей на питання, що виникло в процесі дослідження.

ГРАФІК – 1. Зображення за допомогою ліній різних моментів якогось процесу в їхній залежності. 2. План роботи з точними показниками норм і часу її виконання.

ГРАФІЧНІ ПРОДУКТИ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ – результати візуалізації результатів кримінального аналізу, зазвичай оформлюються додатками до звіту кримінального аналітика, але можуть використовуватися й як окремий документ.

Графічними продуктами кримінального аналізу є: матриця взаємозв'язків; діаграма взаємозв'язків; діаграма руху; діаграма подій; часовий аналіз; телефонний аналіз та ін.

– Д –

ДАЙДЖЕСТ (англ. Digest- стислий виклад, резюме) – це документ, що становить добірку витягів із конкретного тексту, відібраних і згрупованих таким чином, щоб дати про нього загальне уявлення, чи добірку найцікавіших матеріалів, передрукованих з інших видань.

ДАНІ – факти або відомості, подані у формалізованому вигляді (наприклад, електронний або друкований документ), що забезпечує можливість їх зберігання, обробки та передачі.

ДЕКОМПОЗИЦІЯ – це метод аналітичного характеру, який дозволяє досліджувати процеси і явища, завдяки якому фахівці розбивають мету на кілька невеликих під задач, рішення яких призводить до очікуваного результату.

ДІАГРА́МА – графічне зображення, що наочно, у вигляді ліній, геометричних фігур або малюнків, показує співвідношення між різними величинами, які порівнюються. В залежності від способу зображення показників для порівняння використовуються такі діаграми:

- лінійні (графіки) – нанесення на координатне поле відрізків певної довжини, верхні кінці яких з'єднані ламаною лінією;
- прямокутні – послідовний ряд прямокутників однакової ширини, розміщених вертикально (стовпчикові) або горизонтально (стрічкові);
- кругові, або секторні –коло розділене на сектори;
- ілюстративні – ряд схематичних зображень певної величини.

ДІАГРАМА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ *(друга назва: релятивна, або асоціативна діаграма)* – техніка, за допомогою якої графічно, у впорядкований спосіб, можна представити інформацію на тему взаємовідносин між особами і організаціями. Діаграма взаємозв'язків придатна для визначення організаційної структури групи, оточення даної особи, її контактів, а також для пізнання механізмів керування даної групи.

ДІАГРАМА ДІЯЛЬНОСТІ – блок-схема, яка показує, як потік управління переходить від однієї діяльності до іншої, при цьому увага фіксується на результаті діяльності.

ДІАГРАМА ПОДІЙ – є більш загальною версією схеми діяльності, а саме графічне представлення ходу подій на вісі часу.

ДОСТУПНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО РІШЕННЯ – характеристика стратегічного рішення, що визначає ступінь його відповідності встановленим ресурсним обмеженням (соціальним і матеріальним).

– Е –

ЕКСПЕ́РТ *(лат. expertus – досвідчений, випробуваний)* – фахівець у будь-якій галузі, що проводить експертизу та здатний на підставі своїх знань та досвіду надавати кваліфіковану консультацію.

ЕКСПЕРТНЕ ОЦІНЮВАННЯ – процедура отримання оцінки проблеми на основі думки фахівця (експертів) з метою подальшого прийняття рішення (вибору).

ЕКСПОРТ ДАНИХ (від англ. *export*) – перетворення і запам'ятовування даних з початкового формату в інший формат, який буде зчитуватися певною програмою, призначеною для користувача. При цьому, звичайно, можлива сумісність з різними програмами.

ЕЛЕМЕНТ – це найпростіша неподільна частина системи, властивості якої визначаються конкретною задачею. 2. Елемент - це межа поділу системи з точок зору вирішення конкретного завдання і поставленої мети.

– З –

ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ – діяльність суб'єкта, в ході якої він здійснює пошук і отримання відомостей про потрібний йому об'єкт.

ЗВІТНІ ДОКУМЕНТИ *(оперативно-розшукова діяльність)* – документи, що подаються у вищі, контрольні та/або наглядові органи і містять дані про результати оперативно-розшукової діяльності, зокрема результати кримінального аналізу.

ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ - це безліч існуючих поза системою елементів будь-якої природи, що впливають на систему і знаходяться під її впливом.

– І –

ІНТЕГРУВАННЯ *(як етап процесу кримінальної розвідки)* **–** полягає в об'єднанні інформації. На цьому етапі виконуються операції з масивами інформації, що полягають у її порівнянні, відборі, сортуванні, пошуку взаємозв'язків. Інтегрування може також полягати у візуальному представленні інформації у вигляді діаграм взаємозв'язків, діаграм руху, діаграм дій, матриці взаємозв'язків.

ІНТЕҐРОВАНИЙ БАНК ДАНИХ – це складна інформаційна система, яка являє собою сукупність окремих інформаційних систем (обліків, підсистем), що мають спільне застосування, високоорганізовану систему забезпечення й аналізу інформації з організацією доступу до інформації будь-якої його складової через одну адресу – ядро інтеґрованого банку даних.

ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ (ІТ) – це комплекс методів і процедур, за допомогою яких реалізуються функції збирання, передавання, оброблення, зберігання та доведення до 3 користувача інформації в організаційно-управлінських системах з використанням обраного комплексу технічних засобів.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ *(англ. Information Resources)* – окремі документи і окремі масиви документів, документи і масиви документів в інформаційних системах, зафіксовані на відповідних носіях інформації, а також мовні засоби, що вживаються для опису конкретної предметної області і для доступу до даних і знань.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ – це вид аналітичної діяльності, який полягає в отриманні, накопиченні, обробці, аналізі (логічному дослідженні, методологічному умінню пошуку взаємозв’язків), прогнозуванні, реалізації та збереженні інформації, яка відноситься до повноважень та реалізується у підрозділах, діяльність яких направлена на попередження, виявлення та розслідування кримінальних правопорушень.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС у сфері управління являє собою процес пошуку, збору, переробки та подання інформації у формі, придатній для її використання при прийнятті управлінських рішень.

ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА – це організаційно впорядкована сукупність масивів інформації про певні об’єкти й інформаційні технології, у тому числі засоби сучасної комп’ютерної техніки, програмного забезпечення та мереж зв’язку, що забезпечують процеси введення, опрацювання й видачі інформації користувачеві.

ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНА СИСТЕМА -

сукупність інформаційних та телекомунікаційних систем, які у процесі обробки інформації діють як єдине ціле.

ІНФОРМАЦІЯ - будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

ІНФОРМАЦІЯ В АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМАХ – сукупність усіх даних і програм, які використовуються в автоматизованих системах незалежно від засобу їх фізичного та логічного представлення.

– К –

КАУЗАЛЬНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ *(стратегічний аналіз)* – методи, що припускають встановлення причинно-наслідкових взаємозв'язків між змінною (залежною), що цікавить аналітика і змінною (незалежною), що пояснюють її поведінку.

КОНТЕНТ-АНАЛІЗ – якісно-кількісний метод вивчення документів, який характеризується об'єктивністю висновків і строгістю процедури та полягає у квантифікаційній обробці тексту з подальшою інтерпретацією результатів. Предметом контент-аналізу можуть бути як проблеми соціальної дійсності, котрі висловлюються чи навпаки приховуються у документах, так і внутрішні закономірності самого об'єкта дослідження. Популярність контент-аналізу ґрунтується на тому, що цей метод дозволяє виміряти людську поведінку (якщо вважати, що вербальна поведінка є її формою). На відміну від опитувань контент-аналіз вимірює не те, що люди говорять, що зробили чи зроблять, а те що вони справді зробили.

КОНТЕНТ-МОНІТОРИНГ – систематичне, безперервне в часі сканування і контент-аналіз інформаційних ресурсів.

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПРОБЛЕМИ – етап аналітичного дослідження, що передбачає встановлення координат, правоохоронної проблеми, що аналізується в просторі наукового знання та соціального досвіду; досягнення найбільш загальної уяви щодо явищ та процесів, які аналізуються для вирішення правоохоронних проблем на основі вивчення теоретичних моделей, концепцій, прецедентів.

КОРЕЛЯЦІЯ ДАНИХ – це підхід до виявлення та ілюстрації взаємозв’язків між парою змінних – між рівнем злочинності і деяким чинником, який може зробити вплив на злочинність.

КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ – це комплекс методів, які використовуються для збирання, оцінки, аналізу та реалізації інформації при розслідуванні кримінальних правопорушень, а також з

метою їх використання у розробленні тактичних та стратегічних засад з протидії злочинності.

КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІТИК – це особа, яку призначено на посаду підрозділу кримінального аналізу Національної поліції України та має відповідну форму допуску та доступ до джерел інформації, що міститься у базах (банках) даних Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України та інших органів державної влади, у т.ч. установ, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, здійснює збір, оцінку, обробку даних з інформаційних ресурсів та має відповідну спеціалізовану підготовку.

– Л –

ЛЕГІТИМАЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО РІШЕННЯ – етап циклу рішення, спрямований на формалізований вибір остаточного варіанту рішення і закріплення його в якості акту, який володіє юридичною силою: закону, указу, постанови і т. ін.

ЛІНІЙНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ – методи, що припускають буденну логіку причинно-наслідкових взаємозв'язків, що вкладається в класичну формулу лінійної регресії.

ЛОГІЧНИЙ ЛАНЦЮГ – безперервний, послідовний ряд подій, міркувань, суджень, знань та ін..

– М –

МАТРИЦЯ – *спец.* 1. Штамп із витисненим у ньому заглибленням, що точно відповідає формі оброблюваної деталі 2. Картонна форма, яку знімають із набору й використовують для відливання стереотипу в друкарні. 3. Сукупність математичних величин, певним способом розміщених у прямокутній таблиці. *Теорія матриць*. *Квадратні матриці*. 4. У системах обробки інформації – двомірний масив, розташування кожного елемента в якому визначається номером рядка та номером стовпчика.

МАТРИЦЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ – проміжний етап при створенні діаграми взаємозв'язків, а саме представлення інформації про взаємозв'язки між особами, організаціями, місцями тощо на матриці за допомогою знаків (● ○ + –). Основне призначення матриці взаємозв'язків - упорядкування масиву знань щодо конкретного об'єкту. До матриці вносяться всі події, потім позначаються зв'язки між ними. На підставі складеної матриці вираховується коефіцієнт зв'язків, що дозволяє визначити найбільш перспективну, ключову фігуру в механізмі дії групи та зробити перші аналітичні висновки.

МЕТОД АНАЛІЗУ – досить загальна і широко застосовувана

процедура вирішення проблем, розрахована на різні галузі дослідження (наприклад, метод візуалізації, метод прогнозування, метод оцінювання та ін.).

МЕТОД «SWOT-АНАЛІ» - полягає у стратегічному плануванні (конструюванні стратегій) досудового розслідування для виявлення факторів внутрішнього і зовнішнього середовища організації та поділ їх на чотири категорії: Strengths (сильні сторони); Weaknesses (слабкі сторони); Opportunities (можливості); Threats (загрози).

МЕТОД «ЕВРИСТИЧНІ ЗАПИТАННЯ» - полягає у тому, що необхідно винайти відповіді на сім

МЕТОД «КЛАСТЕРНИЙ АНАЛІЗ» - це сукупність математичних методів, призначених для формування «віддалених» один від одного груп «близьких» між собою об'єктів за інформацією про відстані або зв'язки (заходи близькості) між ними.

МЕТОД «КОРЕЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ» - полягає у визначенні характеру зв'язків між двома наборами елементів (змінних) – діяльності, умов, функцій, тощо, та будуванні на їх основі Scatter-діаграм (діаграм розсіювання), що відображають тренди (тенденції) у графічній формі, а не математично.

МЕТОД «МОЗКОВИЙ ШТУРМ» - полягає у вільній груповій генерації суб'єктами досудового розслідування (або членами СОГ або СГ) будь-яких ідей, припущень стосовно певного предмета дослідження, з їх подальшою експертизою 2-3 найбільш імовірних.

МЕТОД ОЦІНКИ ІНФОРМАЦІЇ 4х4 *(метод «чотири на чотири»)* – застосування для оцінки інформації сукупності критеріїв, за якими окремо визначається достовірність інформації та достовірність джерела, з якого інформація походить. За результатом оцінки інформації та джерела надається літерно-цифровий код. *(Див. критерії оцінки інформації та критерії оцінки джерела інформації).*

МЕТОД ОЦІНКИ РИЗИКІВ «HAZOP» - полягає в деталізації та ідентифікації проблем в організації та здійсненні досудового розслідування кримінальних проваджень, визначенні можливих причин їх виникнення та оцінки наслідків.

МЕТОД СЦЕНАРІЇВ – різновид прогнозування, що застосовується в ситуаціях, коли одна або більш значущих змінних володіє невизначеним значенням. Окремі сценарії можуть будуватися для кожного вірогідного значення змінної, для кожного діапазону значень або за схемою «песимістичний сценарій» - «найбільш вірогідний сценарій» - «оптимістичний сценарій».

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ – відносно спеціалізована процедура

або технічний прийом, що застосовуються аналітиками для вирішення конкретних видів проблем.

МЕТОДОЛОГІЯ *(грец. methodos – шлях. дослідження та logos - наука)* – 1. Вчення про науковий метод пізнання й перетворення світу; його філософська, теоретична основа. 2. Сукупність методів дослідження, що застосовуються в будь-якій науці відповідно до специфіки об'єкта її пізнання. 3. *Кримінальний аналіз.* Система вихідних, основних принципів, що визначають спосіб підходу до аналізу й оцінки явищ або процесів, характер ставлення до них, спрямованість пізнавальної та практичної діяльності.

МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ – систематичне і критичне вивчення множинних методів і методик аналізу; має скоріше ставлення до процесу отримання значимого знання, до логіки дослідження проблем, ніж просто до застосування конкретних методів і методик.

МОДЕЛЮВАННЯ – 1. Спрощене уявлення про дійсність, що використовується для вивчення її ключових властивостей. 2. *стратегічний аналіз* - етап стратегічного аналізу, що припускає формалізацію і математичний вираз основних елементів і взаємозв'язків у досліджуваної проблеми.

МОНІТОРИНГ *(англ. monitoring – спостереження)* - спеціально організоване систематичне безперервне спостереження за яким-небудь процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату, а також прогнозування та запобігання критичним ситуаціям.

– Н –

НАДІЙНІСТЬ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ – здатність джерела об’єктивно відтворити обставини, які стали йому відомі (відносно особи) або в ньому (з його допомогою) відобразилися (відносно речових джерел).

НЕЗАЛЕЖНА ЗМІННА – зміна, яка впливає на значення інших змінних, змінюючи свої власні значення.

НЕОБХІДНІСТЬ – філософська категорія, що відображає внутрішні, стійкі, істотні зв'язки предметів, явищ, процесів і визначальна їх закономірне змінення і розвиток. Існує в природі та суспільстві у формі об'єктивних законів. Непізнані закони з'являються як «сліпа» необхідність.

НЕІСТОТНІ ЗВ'ЯЗКИ – тимчасові, нестійкі, не визначальні для даного явища або процесу зв'язки і відносини.

НОРМАТИВ МОЖЛИВОСТЕЙ (*стратегічний аналіз)* –

коефіцієнт, що визначається діленням суми бальних оцінок ступеня відповідності факторів поточного і оптимального потенціалу організації на число оцінюваних чинників. Приймає значення від 0 до 1.

– О –

ОБ'ЄКТИВНІСТЬ – науковий принцип, який орієнтує дослідника на розуміння певної суб'єктивності тієї інформації, з якою йому доводиться працювати з метою отримання аргументованих результатів аналітичної роботи на підставі сучасних досягнень науки і ефективних інформаційно-аналітичних технологій. Він вимагає від аналітика мінімізувати вплив особистих і групових інтересів, установок, інших суб'єктивних чинників на процес і результати дослідження.

ОБ'ЄКТ АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ – галузь практичної діяльності, на яку спрямований процес дослідження. Вибір об'єкту визначає межі застосування отриманих результатів.

ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ – це злочини, злочинець, злочинне угрупування, злочинність, матеріали та результати оперативно-розшукової діяльності, а також матеріали кримінального провадження з письмового дозволу слідчого в обсязі, в якому він визнає можливим їх використання.

ОПЕРАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ – аналіз інформації з метою створення та перевірки гіпотез щодо ймовірної злочинної діяльності, встановлення структури злочинних груп, ролі їх окремих членів та обставин злочину.

ОПЕРАТИВНИЙ АНАЛІЗ РИЗИКІВ *(англ. Operational Risk Analysis)* – аналіз ризиків, який, як правило, здійснюється на регіональному (територіальному) рівні і застосовується для вивчення рівня безпеки в окремому регіоні (області, районі).

ОПЕРАЦІЙНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ – аналіз матеріалів оперативно-розшукової справи з метою створення та перевірки гіпотез щодо ймовірної злочинної діяльності, встановлення структури злочинних груп, ролі їх окремих членів та обставин злочину.

ОПЕРАТИВНО-ТАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ РИЗИКІВ – полягає у здійсненні оперативного аналізу в межах повноважень органу охорони державного кордону у поєднані з тактичним аналізом, що має на меті надання або використання інформації для профілювання у дійсному часі суб'єктів (об'єктів), які перетинають кордон встановленим порядком у пунктах пропуску або затримуються в адміністративному порядку підрозділами з охорони державного кордону.

ОПИС – спосіб дослідження, який полягає в зазначення ознак об'єкта. Це може бути усне або письмове перелічення кількісних чи

якісних ознак, властивостей в певній послідовності.

ОПИС ЗАГРОЗ – опис, спрямований на ідентифікування та аналіз слабких пунктів, які можуть бути використані в рамках злочинної діяльності. Метою є достатньо раннє опрацювання пропозицій, які стосуються запобігання злочинності шляхом ліквідування слабких точок та заходи, спрямовані проти потенційних винуватців кримінальних діянь.

ОПИС ЯВИЩ – є аналізом злочинного явища, яке має місце на конкретній території відповідно до конкретного періоду часу. Метою є розпізнання певних зразків (щодо способу дії), часу та місця, яким надається перевага, причин) як вихідної бази для опрацювання широкої стратегії.

ОЦІНКА ІНФОРМАЦІЇ *(англ. Evaluation of information)* – це визначення цінності елементів інформації з точки зору достовірності, надійності, відповідності та точності.

ОЦІНКА РЕАКЦІЇ (*стратегічний аналіз)* – аналіз реакції правоохоронного суб'єкта на вплив зовнішнього середовища через «вхід» - виклики, загрози, проблеми, можливості, вимоги, ресурси.

ОЦІНКА РИЗИКІВ (*стратегічний аналіз)* – це дослідження та визначення (пошук і встановлення) слабких елементів системи охорони кордону. Сферами, в яких здійснюється оцінка, а потім аналіз ризиків, зокрема є: система (модель) управління; дислокація технічних і людських ресурсів; рівень підготовленості персоналу до виконання визначених завдань; результати службової діяльності у співставленні з обсягом і рівнем складності завдань; логістика та інші чинники, які зумовлюють ефективність виконання завдань.

ОЦІНЮВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РІШЕННЯ – етап циклу стратегічного рішення. На ньому встановлюється ступінь відхилення фактичних результатів рішення від спочатку прогнозованих, а також виявляються невизначені і побічні наслідки. Рішення може оцінюватися за критеріями ефективності, результативності та ін

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СПРАВ – пошук (згідно зі встановленим зразком та на базі вибраних критеріїв) та поєднання інформацій про подібні злочинні вчинки з метою встановлення того, які з цих вчинків могли бути здійснені або організовані тими ж особами (серійні злочини).

ПРЕДМЕТ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ – коротко та довготермінові цілі у досудовому розслідуванні, оперативно-розшукової та превентивної діяльності: визначення перспектив та пріоритетів роботи у кримінальних провадженнях та оперативно-розшукових справах, визначення стратегії подолання злочинності, а

також прогнозування тенденцій розвитку криміногенної обстановки.

ПРИЙНЯТНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО РІШЕННЯ – характеристика стратегічного рішення, що визначає ступінь його адекватності встановленим нормам і правилам поведінки, значущим для правоохоронного суб'єкта, що приймає рішення.

ПРОГНОЗУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РІШЕННЯ – етап циклу рішення, на якому визначаються ризики, наслідки (витрати), асоційовані з кожним з можливих альтернативних варіантів рішення, виявлених на стадії ініціювання, а також виникають у процесі подальшого обговорення та аналізу проблеми.

ПРОГРАМНІ АНАЛІТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ – це сучасне програмне забезпечення (сервіси) дослідження, які дозволяють швидко та ефективно проводити аналіз системи взаємопов'язаних об'єктів і динаміки послідовних подій, відображаючи результати дослідження у вигляді зручних для розуміння схем, діаграм тощо.

ПРОДУКТИ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ – це, як правило: звіти про обстановку, аналізи явищ, тематичні аналізи, кримінологічні регіональні аналізи, структурні аналізи загроз, концепції боротьби із злочинністю.

ПРОДУКТИ СТРАТЕГІЧНОГО КРИМІНІЛЬНОГО АНАЛІЗУ – результати стратегічного кримінального аналізу, що оформлені в документальному вигляді: ситуативні звіти; ситуативні огляди на тему стану злочинності; опис явищ; опис загроз; концепції подолання злочинності; аналітичне звітування, яке зосереджується на особах (групах) структурне звітування.

ПРОФІЛЬ – аналітичний продукт, який вміщує типові або, встановлені у ході аналізу ознаки, критерії, які дозволяють за комплексом цих ознак охарактеризувати та встановити потенційну жертву, злочинців подію.

ПРОФІЛЮВАННЯ РИЗИКІВ – встановлення суб'єктів, з боку яких існує висока ймовірність протизаконних дій, та їх селекція з метою проведення заходів, що виходять за сферу звичайного контролю, з метою запобігання вчиненню правопорушення або для встановлення доказів у разі його вчинення.

ПРОЦЕС АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ – сукупність уявних операцій, які здійснюються в певній послідовності з використанням аналітичних засобів.

РЕЛЕВАНТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ – наявність зв'язку з проблемою (відповідність нашим інтересам) і здатність інформації вести вклад в процес розуміння проблеми.

РИЗИК – потенційна можливість реалізації загрози; числове

значення ризику отримують перемноженням ймовірності виникнення події на ймовірність її конкретного наслідку.

РІШЕННЯ – вибір одного з можливих альтернативних варіантів, що здійснюється особою, яка приймає рішення і спрямований на досягнення визначеної мети. Рішення може розглядатися і як організаційний акт, і як один із основних етапів управління.

– С –

СИНТЕЗ – 1. Метод наукового дослідження предметів, явищ дійсності в цілісності, єдності та взаємозв'язку їх частин; прот. аналіз. 2. Єдність, цілісність певних сполучених, пов'язаних між собою явищ, предметів дійсності. 3. *книж*. Узагальнення, висновок із чого-небудь. 4. *хім*. Одержання або утворення складних хімічних речовин шляхом сполучання простіших речовин або елементів.

СИСТЕМА АНАЛІЗУ РИЗИКІВ – це сукупність підрозділів, утворених на всіх рівнях управління, що функціонують у сфері збору, обробки, систематизації, оцінки та аналізу інформації щодо загроз у сфері безпеки, а також систематичний оборот і використання результатів аналізу ризиків у службовій діяльності компетентних державних органів.

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ – сукупність методологічних засобів, що їх використовують для підготовки та обґрунтування рішень з приводу складних проблем різного характеру.

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД – спосіб теоретичного та практичного дослідження, при якому кожний об'єкт розглядається як система.

СИТУАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ – вивчається конкретна ситуації, відхилення від штатних ситуацій з метою попередження виникнення подібних в майбутньому.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ – спосіб дослідження, який полягає в навмисному, систематичному і цілеспрямованому сприйнятті об’єктів, явищ з метою вивчення їх специфічних змін у певних умовах і відшукування смислу цих явищ.

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ – вивчення статистичних даних про явища чи процеси для визначення властивих їм рис, закономірностей змін і їхнього взаємозв’язку.

СТРАТЕГІЧНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ – ідентифікація та оцінювання кримінальних загроз особі, суспільству, державі, метою яких є визначення пріоритетів вразливості правоохоронної системи або середовища, та формування управлінських рішень щодо запобігання вчиненню кримінальних правопорушень та протидії злочинності (виявлення тенденцій,

закономірностей, прогнозування розвитку встановлених загроз за великий період часу тощо).

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ – один з основних принципів системного дослідження соціальних явищ та процесів як структурно роздробленої цілісності, в якій кожен елемент структури має визначене функціональне призначення.

– Т –

ТАКТИЧНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ – аналіз злочинності та злочинів на конкретній території за невеликий проміжок часу, за певним видом злочину чи протиправної діяльності певної групи з метою напрацювання тактичних заходів із затримання злочинців, виявлення ризиків та попередження конкретних правопорушень.

ТЕХНОЛОГІЇ – під поняттям технології ми розуміємо загальні знання та опанування засобами,

– У –

УМОВИВІД – це найбільш складна форма мислення. Вона встановлює нові зв'язки між предметами і явищами на основі вже відомих. Умовивід - цілісне розумове утворення і має структуру: посилка (засновок) - судження, яке віддзеркалює вже відомі зв'язки; заключення (висновок) - судження, яке віддзеркалює нові зв'язки.

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА НА ЗАМОВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ – це керівники органів досудового розслідування та підрозділів кримінальної поліції під час здійснення досудового розслідування, оперативно-розшукової діяльності або забезпечення заходів пов’язані із прийняттям управлінських рішень у частині запобігання та протидії злочинності.

– Ф –

ФАКТ – відповідне дійсності явище, процес, подія, що має місце в об’єктивній реальності та є об’єктом вивчення.

ФАЗА ПРОЦЕСУ ОПРАЦЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ – етап інформаційної обробки отриманих даних. Процес опрацювання інформації складається з наступних фаз: 1. Постановка цілей; 2. Пошук / збір інформації; 3. Реєстрування інформації; 4. Впорядкування інформації; 5. Накопичення / зберігання інформації; 6. Аналіз / оцінка інформації (у вузькому значенні), абстракція, компресування, порівняння / погодження, агрегація, відбір,

поєднання; 7. Оцінка інформації / висновки / прогнозування; 8. Представлення результатів; 9. Візуалізація; 10. Звітування; 11. Передача результатів (усна, письмова); 12. Реалізація результатів; 13. Розробка стратегії; 14. Підсумкова оцінка і зворотна інформація.

ФОРМУЛЮВАННЯ ВИСНОВКІВ *(як етап процесу кримінальної розвідки)* – це кінцевий етап кожного аналізу. Висновки формулюються, виходячи з логіки, на підставі інформації та передумов. У випадку, якщо після перевірки висновки будуть відкинуті, цикл кримінальної розвідки вимагає повторення, починаючи від етапу накопичення інформації до етапу повторного формулювання нових висновків.

– Х –

ХАРАКТЕРИСТИКА – 1. Опис, визначення істотних, характерних особливостей, ознак кого-, чого-небудь. 2. Офіційний документ, в якому міститься відгук, висновок про чию-небудь трудову й громадську діяльність. 3. *спец.* Графічне зображення властивостей чого-небудь за допомогою кривої; який-небудь основний графічний показник чогось.

ХРОНОЛОГІЯ – як загальне поняття: послідовність історичних подій у часі; часослів'я, опис і вивчення того, як саме відбувалися певні події в часі (історично). *Астрономічна хронологія* - встановлення точного астрономічного часу на базі вивчення закономірностей руху небесних тілhttps://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F - cite_note-.D0.A1.D0.86.D0.94-1. *Історична хронологія* - відносно самостійна («допоміжна») історична дисципліна, що вивчає різноманітні системи літочислення та їхній розвиток, допомагає встановлювати точні дати історичних подій і джерел шляхом переведення на сучасне літочислення дат інших літочислень і календарів.

ХРОНОЛОГІЯ ПОДІЙ (*кримінальний аналіз)* – будь-яка версія розвитку тих чи інших подій, що явно чи неявно враховує їх відносне і абсолютне розташування у часі і просторі.

– Ц –

ЦИКЛ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ – послідовність дій, яка складається із відпрацювання місій та цілей. Визначення параметрів зовнішнього середовища, що впливають на діяльність системи, відпрацювання стратегії системи, її реалізації та контролю.

ЦИКЛІЧНІСТЬ – 1. *Властивість за знач.* циклічний. 2. Система організації діяльності, при якій за певний відрізок часу

виконується цикл робіт, що повторюються в певній послідовності.

– Ч –

ЧАСТОТА *(англ. frequency)* – фізична величина, що дорівнює кількості однакових подій за одиницю часу. Вона є характеристикою будь-яких процесів, які регулярно повторюються (кількість подій за одиницю часу) або величиною, що виражає: кількість рухів, коливань, повторень за одиницю часу тощо.

– Ш –

– Я –

ЯВИЩЕ – категорія для позначення в предметі, процесі того, що безпосередньо виявляється, виникає перед нами. Явище є зовнішньою, мінливішою і рухливішою стороною предмета, процесу.

Перелік рекомендованої літератури:

Базова:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 05 жовтня 2016 р. № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws (дата звернення 21. 02. 2022)

2. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 08 жовтня 2016 р. № 2135-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws (дата звернення 12.02.2023)

3. Про інформацію Закон України від 02.жовтня 1992 № 2657-12. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws (дата звернення 16.03.2023)

3. Кримінальний процесуальний кодекс. України Закон України від 13. 04. 2012 р. із змін., внес. згідно із Законами України : за станом на 16. 08. 2015 р. № 613-19:веб-сайт URL: http://zakon4.rada.gov.ua (дата звернення 12.02.2023)

4. Про Службу безпеки України. Закон України від 25. 03. 1992 р. № 2229-XII із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 30. 07. 2015 р. № 569-19. веб-сайт URL:http://zakon4.rada.gov.ua (дата звернення 12.02.2023)

6. Про державну таємницю. Закон України від 01. 1994 р. № 3855-XII із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 09. 08. 2015 р. № 576-19. веб-сайт URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3855-12. (дата звернення 14.02.2023)

7. Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 07. 07. 2010 р. № 2453-VI із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 01. 04. 2015 р. № 213-19. веб-сайт URL: http://zakon4.rada.gov.ua (дата звернення (дата звернення 12.02.2023)

8. Про прокуратуру. Закон України від 14. 10. 2014 р. № 1697-VII із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 07. 2015 р. № 578-19. веб-сайт URL: http://zakon4.rada.gov (дата звернення 19.03.2022)

9. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні. Затверджена спільним наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11. 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. веб-сайт URL: http://zakon1.rada.gov.ua (дата звернення 19.12.2022)

6. Про доступ до публічної інформації Закон України від 13 січня 2011 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 32, ст. 314. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws (дата звернення 19.12.2022)

7. Порядок організації доступу до інформаційних ресурсів під час інформаційної взаємодії між Міністерством внутрішніх справ України, Державною міграційною службою України та Державною прикордонною службою України, затвердженим наказом МВС від 26 вересня 2013 р. № 920. URL:/https://zakon.cc/law/document (дата звернення 19.12.2022)

Основна

1. Албул С.В. Категорії «розвідувальна інформація» та «інформація кримінальної розвідки» в контексті реалізації розвідувальної функції оперативно-розшукової діяльності Національної поліції України. *Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави.*/ VIII Міжнародна науково-практична конференція Одеса: ОДУВС, 2016. С. 6-10.

2. Албул С.В. Кримінальна розвідка як функція оперативно-розшукової діяльності: Європейський досвід та Українські перспективи. *European Reforms Bulletin: international scientific peer-reviewed journal:* Grand Duchy of Luxembourg. 2015. № 2. P. 2-6.

3. Албул С.В. Кримінальна розвідка: світовий досвід в умовах сучасних євроінтеграційних процесів України. *Pravna Veda a Prax: Vyzvy Modernych Europskych Integracnych Procesov: Zbornik prispevkov z medzinarodnej vedeckej konferencie*. Bratislava: Paneuropska vysoka skola. Fakulta prava, 2015. P. 180-183.

4. Албул С.В. Функціональне значення розвідувального циклу в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2018. № 3. С. 216-219.

5. Балтовський О.А., Ісмайлов К.Ю., Сіфоров О.І., Форос Г.В., Заєць О.М. Теорія систем і системний аналіз: навч. посібник. Одеський держ. унів-т внутр. справ, 2020. 156 с.

6. Грохольський В.Л., Ісмайлов К.Ю., Форос Г.В., Берназ П.В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» / за заг. ред. д. ю. н., проф. В. Л. Грохольського. Одеса. ОДУВС, 2020. 134 с.

7. Заєць О.М. Використання програмного забезпечення IBM I2 ANALYST'S NOTEBOOK у діяльності правоохоронних органів України для забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід.* Міжнародна науково-практична конференція. Одеса: ОДУВС, 2016. С. 158-159.

8. Захаров В.П. Інформаційна розвідка як перспективний напрям розвитку правоохоронної діяльності у боротьбі зі злочинністю. *Вісник Львів. держ. ун-ту внутр. справ* (юридична серія). 2016. № 2. С. 236-242.

9. Ісмайлов К.Ю. Кримінальна розвідка з відкритих джерел як інструмент збирання оперативної інформації. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід.* Міжнародна науково-практична конференція. Одеса: ОДУВС, 2016. С. 84-87.

10. Албул С.В., Користін О.Є. Концепція розвитку кримінальної розвідки органів внутрішніх справ України: науковий проект. Одеса: ОДУВС, 2015. 20 с.

11. Користін О.Є. Використання методу складання фінансового профілю підозрюваних осіб із метою встановлення прихованих доходів. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід./* Міжнародна науково-практична конференція. Одеса: ОДУВС, 2016. С. 16-18.

12. Користін О.Є. Нова парадигма оперативно-розшукової діяльності: до питання концептуалізації кримінальної розвідки органів внутрішніх справ України. *Оперативно-розшукова діяльність та кримінальний процес: теоретико-праксиологічний дискурс щодо їх співвідношення в умовах реформування органів внутрішніх справ України.* Міжнародна науково-практична конференція Одеса: ОДУВС, 2015. С. 4-5.

13. Основи кримінального аналізу: підручник / Бабенко А.М. та ін.; за заг. ред. Користіна О.Є. Одеса 2019. 296 с.

14. Основи кримінального аналізу: посібник з елементами тренінгу / Користін О.Є та ін.; за заг. ред. Користіна О.Є. Одеса: ОДУВС, 2016. 110 с.

15. Сучасні підходи щодо адаптивного автоматизованого управління складними системами в умовах невизначеності: монографія. /Кокошко В.С та ін.; за заг. ред. Форос Г.В. Одеса: ОДУВС, 2020. 180 с.

16. Тактичний кримінальний аналіз: теорія та практика; навчальний посібник / Користін О.Є., та ін.; за заг. ред. Користіна О.Є. МВС України, ДНДІ, ОДУВС. Одеса: РВВ ОДУВС, 2019. 216 с.

Допоміжна:

1. Бараненко Р.В. Застосування сучасних аналітичних методів для оптимізації оперативно-розшукової діяльності підрозділів Національної поліції *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід.* Міжнародна науково-практична конференція. Одеса: ОДУВС, 2016. С. 33-34.

2. Бірюков Г.М. Оперативно-тактичне прогнозування як

елемент оперативно-розшукової тактики. *Вісник Академії управління МВС України.* 2018. № 2 (14). С. 128-134.

3. Бусол О.Ю. Аналітична розвідка в МВС: історія розвитку та перспективи. *Сторіччя розшуку: історія, сучасність та перспективи*. Науково-практична конференція. Одеса: ОДУВС, 2018. С. 54-55.

4. Бусол О.Ю. Засоби аналітичної розвідки МВС України. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ.* 2018. № 3, ч. 2. С. 25-33.

5. Волкова Н.Л. Інформаційна розвідка як перспективний напрямрозвитку тактики оперативно-розшукової діяльності в боротьбі зі злочинністю у комп'ютерній сфері. *Науковий вісник НАВСУ: науково- теоретичний журнал*. 2015. № 1, Частина 2. С. 129-138.

6. Гриненко І.М., Прокоф'єва-Янчиленко Д.М., Сокрут Б.В.. Оцінювання та управління ризиками у сфері протидії транснаціональній організованій злочинності в Україні: кримінологічний моніторинг, тактичний аналіз та використання відкритих джерел. Київ.: ВАІТЕ, 2015. 158 с.

7. Жарков Я.М., Васильєв А.О. Наукові підходи щодо визначення суті розвідки з відкритих джерел. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.* Вип. № 30: Військово- спеціальні науки. Київ, 2018. С. 38-41.

8. Некрасов В.А. Сучасне розуміння кримінальної розвідки як напряму діяльності правоохоронних органів. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід*. Міжнародна науково-практична конференція Одеса: ОДУВС, 2016. С. 19-20.

9. Никифорчук Д.Й., Бусол О.Ю, Бірюков Г.М.. Аналітична робота в оперативно-розшуковій діяльності: навчально-практичний посібник Київ.: НАВС, 2012. 152 с.

10. Никифорчук Д.Й., Бусол О.Ю., Аналітична розвідка як один із напрямів оперативно- розшукової діяльності. *Науковий вісник НАВС.* 2011. № 1, ч. 2 С. 3-11.

11. Никифорчук Д.Й., Бусол О.Ю., Проведення аналізу оперативно-розшукової інформації: монографія. Київ., 2016. 165 с.

12. Орлов Ю.Ю. Застосування сучасної методики прогнозування та запобігання злочинам у поліції США. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід.* Міжнародна науково-практичні конференція Одеса: ОДУВС, 2016. С. 22-23.

13. Ржевська Н.Ф. Кожушко О.О. Розвідка з відкритих джерел (open source intelligence). Україна в системі глобального інформаційного

обміну: теоретико-методологічні аспекти дослідження і підготовки фахівців. *Всеукраїнська наукова конференція, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національний університет «Львівська політехніка».* Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2017. С. 257-261.

14. Мерилін Б. Петерсон. Розвідка-2000: перегляд основних елементів: посібник для професійних розвідників /пер. з англ. «АПТ-БЮРО». Київ: НАВС, 2017. 280 с.

15. Санакоєв Д.Б. Аналітична обробка інформації в системі кримінальної розвідки оперативних підрозділів кримінальної поліції. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід*. Міжнародна науково-практична конференція. Одеса: ОДУВС, 2016 С. 57-58.

16. Сумський С.А., Романько П.С. Щодо розвідки з відкритих джерел у мережі загального користування – Інтернет. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід.* Міжнародна науково-практична конференція Одеса: ОДУВС, 2016. С. 111-112.

17. Гриненко І.М. Оцінювання та управління ризиками у сфері протидіїтранснаціональній організованій злочинності в Україні: кримінологічний моніторинг, тактичний аналіз та використання відкритих джерел. К.: ВАІТЕ, 2015. 158 с.

18. Жарков Я.М. Наукові підходи щодо визначення суті розвідки з відкритих джерел. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Вип. № 30: Військово- спеціальні науки. Київ, 2013. С. 38-41.

19. Некрасов В.А. Сучасне розуміння кримінальної розвідки як напряму діяльності правоохоронних органів. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід:* матеріали Міжнародної науково- практичної конференції Одеса: ОДУВС, 2016. С. 19-20.

20. Никифорчук Д.Й. Аналітична робота в оперативно-розшуковій діяльності: навчально-практичний посібник. К.: НАВС, 2012. 152 с.

21. Орлов Ю.Ю. Застосування сучасної методики прогнозування та запобігання злочинам у поліції США *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* Одеса: ОДУВС, 2016. С. 22-23.

22. Ржевська Н.Ф. Розвідка з відкритих джерел (open source intelligence). *Україна в системі глобального інформаційного обміну: теоретико-методологічні аспекти дослідження і підготовки фахівців :* Всеукраїнська наукова конференція, Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2018. С. 257-261.

23. Санакоєв Д.Б. Аналітична обробка інформації в системі кримінальної розвідки оперативних підрозділів кримінальної поліції *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції Одеса: ОДУВС, 2016. С. 57-58.

24. Системи підтримки прийняття рішень: навч.посіб./ Балтовський О.А., Форос Г.В., Пядишев В.Г., Сіфоров О.І. Одеський держ.унів-т внутр.справ, 2022 148 с.

25. Сумський С.А. Щодо розвідки з відкритих джерел у мережі загального користування Інтернет. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції Одеса: ОДУВС, 2016. С. 111-112.

26. Фаріон О.Б. Алгоритм опрацювання оперативно-розшукової інформації для забезпечення потреб кримінального аналізу злочинної діяльності *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України*. Серія: військові та технічні науки. 2013. № 1 (59). С. 194-203.

27. Федчак І.А. Основні засади та етапи становлення аналізу злочинності як елементу кримінальної розвідки *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід:* матеріали Міжнародної науково-практичної конференції Одеса: ОДУВС, 2016. С. 64-65.

Інформаційні ресурси:

http://www.president.gov.ua. – офіційний веб-сайт Президента України.
http://www.portal.rada.gov.ua – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
http://www.kmu.gov.ua – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
http://www.mvs.gov.ua – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.
http://www.court.gov.ua/vscourt – офіційний веб портал судової влади в Україні
http://www.scourt.gov.ua – офіційний веб-сайт Верховного Суду України. http://www.sc.gov.ua – офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільний і кримінальних справ
http://www.sbu.gov.ua – офіційний веб-сайт СБУ.
http://www.gp.gov.ua – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України.
http://www.minjust.gov.ua – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
http://www.reyestr.court.gov.ua – єдиний реєстр судових рішень в Україні.
http://www.police.ua – Форум працівників МВС України.
http://www.vkka.gov.ua – офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.
http://www.nbuv.gov.ua – Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. http://www.catalogue.nplu.org – Національна парламентська бібліотека України.

Науково-методичне видання

О.А. Балтовський,
В.Ю. Калугін

«ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ»

Навчально-методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни

Для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
галузь знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»

Факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Навчально-науковий інститут права та кібербезпеки

Підп. до друку 23.03.2023. Формат 60х84/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум.-друк. арк. 4,88 Обл.-вид. арк. 3,63
Наклад 30 прим.
Надруковано з готового оригінал-макету
Редакційно-видавничий відділ
Одеського державного університету внутрішніх справ
м. Одеса, вул. Успенська,1,
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДП № 3507 від 25.06.2009